Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 213 (1213) ♦ Субота, 11 листопада 1995 року ♦ Ціна договірна

ТО ЩЕ РАНО, ТО ВЖЕ ПІЗНО, ТО ВЖЕ ВСЕ ОДНО, або Гривня як віртуальна реальність

Нині виповнюється три роки, як в Україні запроваджено власну грошову одиницю — український карбованець, бо фактично до 12 листопада 1992 року було важко відрізнити купонокарбованець від рубля. Тільки з появою Указу Президента України «Про реформу грошової системи України», який передбачав припинення з 23 години 12 листопада 1992 року обігу рубля на території України, український карбованець (хоч би за що ми його мали) став національною валютою. А постанова Кабміну та Нацбанку про реалізацію цього Указу передбачала проведення протягом 13—15 листопада обміну рублів на купони один до одного без жодних обмежень, з тим, щоб уже з 16 листопада всі розрахунки провадити лише в українських карбованцях. Це була, так би мовити, наша перша «слава», яка, щоправда, згодом дуже девальвувала. Але чого було журитися, коли за всіма планами український карбованець мав узяти на себе весь інфляційний тягар, після чого гривня зажила б у добробуті й щасті. Проте починаючи з січня 1993 року, ми тільки й чули: то ще трохи зарано вводити гривню, а то вже трохи запізно. Останню серію цього нескінченного серіалу показували нещодавно. Через те, що влітку було ще нібито трохи зарано вводити гривню, вирішили зробити це восени. Але в жовтні з'ясувалося, що вже запізно, бо насувається зима, а з нею — проблеми з енергоносіями. Тож і сьогодні невідомо, коли нарешті буде введено нову національну грошову одиницю, але достеменно знаємо, що за зимою настане весна (посівна), за весною — літо (збирання врожаю), а там знову недалеко до зими.

(Закінчення на 2-й стор.).

Поїздка Президента до Харкова

Президент України Леонід Кучма взяв участь у ювілейних урочистостях з нагоди 75-річчя Національної юридичної академії.

У промові перед професорсько-викладацьким складом цього вузу, членами Академії правових наук, а також представниками навчальних і наукових правових закладів нашої держави Леонід Кучма окреслив коло проблем, які потрібно розв'язати для побудови правової держави.

Президент України перерізав червону стрічку, відкриваючи новий навчально-спортивний комплекс — чудовий подарунок будівельників до ювілею академії.

Робоча поїздка Леоніда Кучми до Харкова триває. Сьогодні планується зустріч з директорами провідних підприємств Харкова і області.

Указ Президента України

Про присвоєння Національній юридичній академії України імені Ярослава Мудрого

1. Присвоїти Національній юридичній академії України ім'я Ярослава Мудрого і надалі іменувати її Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого.

2. Міністерству культури України разом з Національною юридичною академією України імені Ярослава Мудрого утворити в академії музей Ярослава Мудрого.

Президент України Л. КУЧМА.
м. Київ.

А ціни ростуть

Рівень інфляції в Україні в жовтні цього року становив 9,1 %. Про це агентству «Інтерфакс—Україна» повідомили в Міністерстві статистики України.

У вересні рівень інфляції в Україні дорівнював 14,2 %, в серпні — 4,6%, в липні — 5,2 %.

При цьому рівень цін на непродовольчі товари підвищився на 5,8 % порівняно з вересневим, на платні послуги — на 6,1 %. Зростання цін на продовольчі товари становить 12 %.

Серед продовольчої групи товарів найбільше подорожчали свіжі фрукти (27,6 %), а також хліб і хлібобулочні вироби (26,2 %). Значно подорожчали також яйця (23,7 %), маргаринова та майонезна продукція (20%), молоко та молочні продукти (15,3%), вершкове масло, борошно, макаронні вироби, горілка і лікерогорілчані вироби (близько 11%).

Серед непродовольчих товарів найпомітніше зросли ціни на одяг та білизну, а також текстильні і трикотажні вироби, взуття для дорослих і товари побутової хімії.

У сфері платних послуг найбільше зросли ціни і тарифи на послуги установ культури, дитячих садків і ритуальні послуги.

Загалом за 10 місяців 1995 року індекс інфляції становить 253,5 %. При цьому продовольчі товари подорожчали у 2,2 раза (218,1 %), непродовольчі — вдвічі (203,6%), платні послуги — у 5,5 раза (549,8%).

В одній ямці не приживуться

Напередодні річниці жовтневої революції на нейтральній смузі українсько-російського кордону відбулася не менш революційна акція двох кандидатів у народні депутати Росії та України — одіозно знаменитого Володимира Жириновського і поки що мало кому відомого харківсько-американського бізнесмена Володимира Безим'яного. Цю акцію вони назвали першою зустріччю двох майбутніх президентів Росії і України. Кандидати в нардепи без зайвої скромності заявили журналістам, що цей час не далекий, а поки що для розминки вони вирішили здобути депутатські мандати російської Думи та Верховної Ради.

— У разі приходу до влади моєї партії я вживатиму всіх заходів для возз'єднання України з Росією, — заявив Жириновський.

На запитання, а що ви робитимете, коли Україна не захоче приєднуватися до Росії, Володимир Вольфович відповів: не хочете приєднуватися до Росії? Тоді Росія приєднається до України.

А щоб дружба двох братніх народів міцніла і процвітала, «президенти» посадили в одну ямку два деревця — російську горобину і український каштан.

Та навіть садівники-аматори знають, що саджати в одну ямку два різні дерева не варто. Не приживуться.

Читайте в суботньому випуску:

У номер

Президент пообіцяв підтримати інтелігенцію

У Києві відбувся 3-й Загальноукраїнський пленум творчої інтелігенції.

На ньому виступив Президент України Леонід Кучма. Він пообіцяв, що найближчим часом буде вжито заходів до розв'язання основних проблем, що стоять перед творчими спілками. На думку Л. Кучми, цьому сприятиме прийняття закону про творчі спілки.

Президент України також акцентував увагу на необхідності вдосконалення системи управління сферою культури «з тим, щоб вона адекватно реагувала на економічні зміни». Він також повідомив, що найближчим часом буде підписано указ Президента України про відновлення ряду визначних пам'яток історії та культури, зокрема Михайлівського монастиря та Успенського собору в Києві.

То ще рано, то вже пізно, то вже все одно,

або Гривня як віртуальна реальність

(Початок на 1-й стор.).

А гривня тим часом перетворилася у віртуальну реальність: її нібито й не існує у грошовому обігу, але вона вже протягом трьох років впливає на фінансову систему. Скажімо, якщо вам хочеться, щоб упав курс українського карбованця, можна оголосити, що найближчим часом буде проведено грошову реформу. А через деякий час офіційно повідомити, що її вкотре відкладають. Відповідно валютний курс повертається на попередню позначку, а більшості громадян України залишається підраховувати збитки.

Проте сьогодні в нас таки є національна валюта. І хай це ще не гривня, а український карбованець, маємо привітати його з третьою річницею незалежного існування. Матеріал про те, як розвивалася грошова система України протягом цих трьох років, читайте на 8-й сторінці.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про концепцію проекту Закону України про валютне регулювання

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Схвалити проект Закону України про валютне регулювання, поданий на розгляд Верховної Ради України постійною Комісією Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності, у першому читанні.

2. Погодитися з пропозицією постійної Комісії з питань фінансів і банківської діяльності про доопрацювання проекту Закону України про валютне регулювання шляхом внесення змін і доповнень до Декрету Кабінету Міністрів України № 15—93 від 19 лютого 1993 року «Про систему валютного регулювання і валютного контролю».

3. Вважати за необхідне зберегти існуючий порядок обов'язкового продажу валютних надходжень на користь резидентів на валютному ринку України у розмірі 50 відсотків валютних надходжень.

4. Гарантувати власникам валютних рахунків (фізичним та юридичним особам) у банках України, що валютні кошти, які їм належать, не можуть бути примусово переказовані у валюту України при зміні порядку продажу валютних надходжень на користь резидентів або у випадку проведення грошової реформи.

Встановити, що Кабінет Міністрів України і Національний банк України не можуть вводити ніяких додаткових обмежень використання валютних рахунків резидентів і нерезидентів, крім тих, що передбачені діючим законодавством і нормативними актами Кабінету Міністрів України і Національного банку України.

5. Погодитися з політикою Національного банку України щодо децентралізації валютного ринку і дозволу уповноваженим комерційним банкам України здійснювати торгівлю іноземною валютою на міжбанківському і внутрібанківському валютному ринку.

6. Передати виключне право регулювання офіційного курсу валюти України до іноземних валют Національному банку України.

7. Встановити, що використання підприємствами роздрібної торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, готелями і іншими організаціями цінників на товари та прейскурантів, що містять ціни і тарифи в іноземній валюті або в інших одиницях, які не є валютою України, якщо ці підприємства не мають ліцензії Національного банку України на здійснення операцій з іноземною валютою, тягне за собою відповідальність, передбачену частиною п'ятою статті 3 Закону України «Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування і послуг».

8. Кабінету Міністрів України і Національному банку України у двотижневий термін подати на розгляд Верховної Ради України проект законодавчого акта щодо погашення заборгованості на заблокованих валютних рахунках Зовнішекономбанку колишнього СРСР перед фізичними особами та пропозиції щодо вирішення цього питання перед юридичними особами.

9. Постійній Комісії Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності за участю Кабінету Міністрів України та Національного банку України у місячний термін доопрацювати законопроект з урахуванням пропозицій постійних комісій Верховної Ради України і народних депутатів України, маючи на увазі збільшення у проекті Закону кількості норм прямої дії.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ, 31 жовтня 1995 року.

У постійних комісіях

Проект бюджету ще й нині там

Тобто в Кабінеті міністрів. Хоча згідно із законодавством він мав бути поданий до Верховної Ради ще на початку вересня

ЗАЛИШАЄТЬСЯ ще раз запитати: «Чи діждемося, як у Вашингтоні?». Там, як відомо, проект бюджету на 1996 рік було подано на розгляд конгресу ще у лютому 1995 року, а загалом роботу над ним вели з березня 1994 року. У нас же із закінченням осені лише уточнюють основні макропоказники, на основі яких формуватиметься бюджет. Проте хіба до цього сьогодні, коли дай, Боже, розібратися хоча б із держбюджетом на 1995 рік.

1. Далі падати нікуди. А ми все падаємо

Якими ж є основні показники виконання бюджету за 9 місяців поточного року? За цей час до консолідованого бюджету надійшло 1 квадрильйон 342 трильйони карбованців, або 58,9 відсотка від запланованих на рік. **А з урахуванням кредитів НБУ, зовнішніх кредитів, грантів та облігацій держпозики ця цифра становить 1,607 квадрильйона, або ж 60,6 відсотка.** Для прикладу, із запланованих 197 трильйонів карбованців рентної плати за нафту та газ надійшло всього 54 трильйони (27,4%), митних зборів із 14,6 трильйона надійшло 5,3 (36%), із 43 трильйонів імпортного мита надійшло 12,7 (29,6%) та від приватизації із 91 трильйона планованих надходжень маємо всього 3,3 трильйона (3,7%). Крім того, жодного карбованця не дали такі позиції, як плата за право торгівлі алкогольними та тютюновими виробами (планували 5 трильйонів карбованців), жодного карбованця не перерахував до бюджету Національний банк, хоча за цією статтею до кінця року мало б надійти 60 трильйонів карбованців. Те саме можна сказати і про надходження до Фонду стабілізації паливно-енергетичного комплексу (планували отримати 50 трильйонів). Таким чином, загальна сума недоїмки становить 182 трильйони карбованців.

На думку голови Комісії ВР з питань бюджету Миколи Азарова, зрозуміти причини невиконання бюджету можна, лише проаналізувавши роботу народногосподарського комплексу, бо саме внаслідок спаду виробництва бюджет втратив значну частку доходів. Адже валовий внутрішній продукт (ВВП) зменшився на 12,7 відсотка, обсяги промислового виробництва — на 14,4, виробництво товарів народного споживання скоротилося на 23 відсотки, обсяги капіталовкладень — на 30 відсотків, обсяги реалізації платних послуг населенню — на 40 відсотків. І все це лише порівняно з минулим роком. Тобто фактично всі галузі працювали гірше, ніж торік, а особливо легка промисловість (спад 36%) та машинобудування (25%). Проте й тут є свої рекордсмени — скорочення виробництва у текстильній промисловості становило 52,4 відсотка. В результаті за 9 місяців на 18 мільйонів дітей вітчизняна промисловість спромоглася виготовити лише 2 тисячі костюмів, 15 тисяч курток та 85 тисяч сорочок.

За ці самі 9 місяців в Україні не збудовано жодного овочесховища, жодного підприємства з виробництва комбікормів, з переробки плодово-овочевої продукції. Це при тому, що під час розгляду питання централізованого розподілу капіталовкладень йшлося про те, що їх насамперед потрібно спрямувати в галузі, де вони дадуть швидку віддачу, а це переробна, легка та харчова промисловість. Натомість сьогодні спостерігається інша картина — товарооборот зменшився на 10 відсотків, і за місяць на одну людину він становить тільки 1,6 мільйона карбованців.

Якщо розглядати показники роботи в регіональному розрізі, то, скажімо, у Закарпатській області спад виробництва становить 46 відсотків, Вінницькій — 44, Харківській — 39, Херсонській — 37 відсотків.

Ще одна проблема, на яку звертає увагу Микола Азаров,— неплатежі. На сьогодні прострочена кредиторська заборгованість підприємств становить 2 квадрильйони 36 трильйонів карбованців, тобто вдвічі перевищує ВВП за 9 місяців. Тож тільки з цієї причини, що підприємства не мають на своїх рахунках коштів і не розплачуються з бюджетом, щомісяця не надходить до 30 трильйонів карбованців.

2. Де густо, а де пусто

Чому податки виконують не регулюючу, а тільки фіскальну функцію, запитує Микола Азаров? Чому, за статистикою, 80 відсотків підприємств знизили свій рівень виробництва, коли в той самий час, якщо подивитися, скільки підприємств закінчили 9 місяців з прибутком, **то ця цифра також становить 80 відсотків? Але ж як можна зменшувати обсяги виробництва і отримувати прибуток? Оті 80 відсотків підприємств, що зменшили виробництво, отримали майже один квадрильйон прибутку.** Або як можна пояснити той факт, що прибуток банків за вісім місяців становив 60 трильйонів карбованців за загального обсягу кредитування в 240 трильйонів, причому з них лише 28 трильйонів спрямовувалися на довгострокове кредитування промисловості. Для порівняння: вся торгівля і громадське харчування за 9 місяців отримали тільки 22 трильйони прибутку, житлово-комунальне господарство — 1,4 трильйона, заклади побутового обслуговування — 1,2 трильйона карбованців.

Якщо ж за показниками прибутку проаналізувати роботу областей, то теж відкривається багато цікавого. Скажімо, в Закарпатській області прибуток всіх промислових підприємств за 9 місяців становив 4 трильйони карбованців, тоді як у Донецькій — 180 трильйонів. Зрозуміло, що в Закарпатській області проживає приблизно в 5 разів менше населення, але чому тоді прибуток менший у 45 разів? Так само у Кіровоградській області прибуток становить 8,5 трильйона, а в такій самій за населенням Луганській області — 36 трильйонів карбованців.

Або ще одна проблема. Під час планування урядом макроекономічних показників і відповідно до бюджету на 1995 рік структура ВВП передбачала, що прибуток становитиме 26,2 відсотка, а оплата праці — 33,8 відсотка. Насправді ж виявилося, що прибуток становив 35,6 відсотка, а оплата праці — 28,8 відсотка. Як бачимо, планове виконано із точністю навпаки. А все це призводить до зменшення надходжень до бюджету та недостатнього фінансування багатьох програм.

Скажімо, на соціальний захист було спрямовано лише 225 трильйонів карбованців, що становить 49,6 відсотка від запланованого, на соціально-культурну сферу — 406 трильйонів (78,7%), на науку — 15 трильйонів (45,1%), на народне господарство — 175 трильйонів (63,5%), на оборону — 68,4 трильйона (64%). І мало не єдину статтю видатків за 9 місяців виконано на 132,5 відсотка від запланованого на рік. Це утримання органів виконавчої влади. В той самий час пенсійне забезпечення профінансовано лише на 61 відсоток. Також слід звернути увагу на те, що стаття «інші видатки» виконана на 296 відсотків (15,5 трильйона). А всього видатки з консолідованого бюджету становлять 1 квадрильйон 567 трильйонів, або 59 відсотків від запланованого.

Щодо бюджетного дефіциту, то за дев'ять місяців він становить 247 трильйонів карбованців. І це при тому, що існує безліч статей бюджету, які фінансувалися вкрай незадовільно. Насамперед це стосується капітального будівництва (43,5%), в тому числі бюджетне кредитування капітального будівництва становило всього 38 відсотків від річного плану. Конверсію профінансовано всього на 27,9 відсотка, нафтогазовий комплекс — на 25 відсотків, медико-біологічну промисловість — всього на 19 відсотків, створення держрезервів — на 38 відсотків від запланованого на рік.

3. Додавати нічого. Будемо віднімати

Саме тому, виходячи з результатів роботи за 9 місяців, Комісія з питань бюджету вважає за потрібне внести деякі зміни до бюджету. І насамперед потрібно привести у відповідність з реальними доходами видатки. Микола Азаров вважає, що передусім маємо пильніше придивитися до фінансування народногосподарського комплексу, бо нинішнього року, як, до речі, й минулого, так і не вдалося домогтися фінансування цільових пріоритетних програм.

Також Микола Азаров продовжує відстоювати свою позицію щодо створення Фонду стабілізації паливно-енергетичного комплексу. Зрозуміло, що до кінця року вже не вдасться отримати планованих 50 трильйонів карбованців, але потрібно зібрати хоча б те, що можливо. На його думку, податок на світлі нафтопродукти, особливо ввезені, має стати серйозним джерелом надходжень коштів до бюджету, тим більше, що бензин сьогодні в Україні дешевший, ніж в оточуючих державах, а тому 15-відсоткова надбавка на роздрібну ціну не призведе до її надмірного зростання. Адже останнім часом ціни на бензин і так зростали швидше за темпи інфляції і таким чином створювалися надприбутки, які неоподатковувалися, а відтак, не поповнювали бюджет.

4. Проект бюджету буде подано в «четвер»?

Хоч би як там було, а робота над проектом бюджету на 1996 рік все-таки триває. Причому Комісія з питань бюджету тісно співпрацює з Кабінетом міністрів. Намітилися положення, з якими комісія не може погодитися вже сьогодні.

Зокрема, Микола Азаров вважає, що дуже ідеальні є макропоказники, на основі яких Кабінет міністрів вибудовує проект бюджету. Наприклад, планована інфляція має становити 1,5 відсотка на місяць. Проте, коли б таке було можливо, комісія підтримала б це обома руками. Та коли інфляція у вересні становила 14,8 відсотка, то як домогтися, щоб у січні вона була 1,5 відсотка. До того ж надмірно придавлюючи інфляцію, ми ризикуємо разом з нею додавити власне виробництво. Тому сьогодні поки що нікуди подітися від фінансування промисловості за рахунок емісійних кредитів НБУ, але зрозуміло, що їх розміри не повинні перевищувати розумні межі.

5. Про «тумбочку», де гроші лежать

В той самий час Комісія Верховної Ради з питань бюджету думає над зменшенням податків, але щоб при цьому не дуже втратила доходна частина бюджету. На думку Миколи Азарова, найперше, з чого потрібно почати, — це запровадити повний облік усіх платників податків, як юридичних, так і фізичних осіб, а до того ж значно обмежити категорії пільговиків. Бо сьогодні в нас 40 відсотків потенційних платників не просто не платять податків, а навіть не обкладаються ними.

Також маємо вирішити проблему неплатежів, створити нарешті державний бюджетний банк. Адже сьогодні через систему комерційних банків прокручується 2,5 квадрильйона бюджетних коштів, які дають прибуток цим банкам, а не бюджету.

Свого часу Верховна Рада прийняла постанову про монополію на випуск та реалізацію винно-горілчаних виробів. Чому ж досі не можемо ніяк домогтися, щоб усі, хто їх виготовляє і реалізує, вчасно перераховували гроші до бюджету? Адже відомо, що бюджет колишнього СРСР на 18 відсотків складався з винно-горілчаної статті.

Маємо ліквідувати усі лазівки для ухилення від сплати податків, що пов'язані з бартером та операціями з давальницькою сировиною. Суттєвим джерелом доходів можуть стати митні збори, але й тут потрібно наводити порядок. Зазначимо, що це не повний перелік можливих джерел фінансування бюджету, які дозволять не лише зменшити ставки оподаткування, а й говорити про реальне підняття межі малозабезпеченості.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Андрій МАЛАШОК, заступник начальника підвідділу кольорової металургії Мінекономіки,
Всеволод КАЛІНІН, начальник підвідділу кольорової металургії Мінекономіки

ЯК У «МЕТАЛУ МАЙБУТНЬОГО» МАЙБУТНЬОГО НЕ СТАЛО

Актуально

ЗА РОЗПОВСЮДЖЕНІСТЮ в природі титан займає четверте місце серед металів після алюмінію, заліза та магнію. Але саме за ним першим закріпилася назва — метал майбутнього.

Висока механічна міцність та мала питома вага, висока корозійна стійкість та біологічна інертність, постійність фізико-хімічних властивостей у широкому діапазоні температур, немагнітність та багато інших якостей поряд із доступністю та технологічністю гарантують титанові надзвичайну техніко-економічну ефективність застосування в найрізноманітніших галузях господарства.

Сплави титану переважають за міцністю спеціальні марки сталей, в тому числі і нержавіючі як за підвищених, так і за понижених температур, включаючи кріогенні. Це дає можливість застосовувати титан для створення легких і стійких в агресивних середовищах машин, апаратів і технологічного обладнання, що, у свою чергу, сприяє підвищенню продуктивності праці, значному покращенню якості продукції та культури виробництва. За підрахунками вчених впровадження титанового обладнання в різні галузі промисловості дає 10 — 20 тисяч доларів економії на кожну тонну цього металу.

ЗАВДЯКИ наявності дуже сприятливого поєднання значних природних покладів високоякісних титанових руд, енергетичних і науково-технічних можливостей в середині 50-х років в Україні було освоєне його промислове виробництво. Зароджувалося воно в Запоріжжі на магнієвому заводі, який згодом назвали Запорізьким титано-магнієвим комбінатом. Він і став одним із перших у світі виробником губчастого титану і довгий час залишався флагманом радянської титанової промисловості. Запорізький інститут титану, Інститут електрозварювання ім. Патона та деякі інші наукові установи цілком забезпечували науково-технічний супровід розвитку титанової індустрії.

Великий досвід у виготовленні титанового обладнання різного призначення мали вітчизняні підприємства, які на сьогодні могли б стати головними рушіями технічного переозброєння народного господарства України, поставивши його на титанову основу. Але через моральну застарілість і критичну зношеність основних фондів у грудні 1993 року титанове виробництво було зупинене. Це призвело до того, що Україна залишилася без власного титану.

Враховуючи важливість відновлення титанової промисловості, Кабінет міністрів в 1994 році затвердив спеціальну програму «Титан України». Проте втілення в життя навіть основних заходів цієї програми гальмується відсутністю коштів. Через це реконструкція Запорізького титано-магнієвого комбінату загрожує розтягнутися на багато років.

Інтерес у зарубіжних фірм до цього підприємства неабиякий, бо відновити його значно легше і дешевше, ніж збудувати нове, але інвесторів стримує те, що комбінат є державним підприємством. Проте об'єктивно це цілком виправдане, бо комбінат є одним із тих підприємств, які визначають технічний потенціал держави.

Тому вважаємо, що саме держава мусить взяти на себе розв'язання більшості вузлових проблем відновлення і розвитку комбінату. І робити це слід оперативно, бо титанове виробництво дуже специфічне. Воно поєднує в собі металургійні та хімічні процеси і грунтується на використанні агресивних речовин.

Коли виробництво працює, то всі процеси ідуть у визначеному режимі, а здійснюється технологічний нагляд та обслуговування обладнання, а коли майже всі технологічні ланки зупинені, то відбуваються шкідливі процеси, коли агресивні речовини поволі руйнують все навколо. Може статися так, що згаявши час, відновлювати буде нічого. А титан Україні аж надто потрібен вже сьогодні для здійснення не тільки структурної перебудови економіки, а й переходу її на більш високий якісний рівень.

Уведення в дію виробництва губчастого титану на Запорізькому титано-магнієвому комбінаті та створення виробництва титанових зливків дасть змогу за незначного переобладнання та дооснащення ряду українських металургійних підприємств налагодити виробництво титанового прокату, профілів, листа, прутків, труб тощо. Досить сказати, що в атомній енергетиці України гостро стоїть питання заміни відпрацьованого технологічного обладнання. Организувавши власне виробництво титанової продукції, на що вже зроблено техніко-економічні розрахунки та розроблено проекти, машинобудівні заводи готові виконати найскладніші замовлення для атомної енергетики. Справа тільки за рішенням урядових структур: потрібно це Україні чи ні? Якщо потрібно, то питання щодо відновлення виробничої діяльності Запорізького титано-магнієвого комбінату треба вирішити негайно, можливо й за рахунок інших — програм.

НЕ МОЖНА обійти увагою і той факт, що комбінат володів потужним виробництвом металічного магнію, який майже весь ішов для одержання губчастого титану. Крім того, магній має велике самостійне значення як конструкційний матеріал в автомобілебудуванні. В усьому світі відзначено тенденцію до зростання його виробництва та попиту на нього. Чималі перспективи тут і на наступні десятиріччя. Більше того, одержуючи для його виробництва дешеву сировину з морської та океанічної води, західні фірми будують нові магнієві заводи. А в Україні, яка володіє одним із найпотужніших у Європі родовищем бішофіту, виробництво магнію існувало тільки за рахунок імпортної сировини. Таким чином, розв'язуючи проблему видобутку, виробництва й застосування титану і магнію, Україна розв'язуватиме й проблему залучення у промислове виробництво власних мінеральних ресурсів і позбавлятиметься необхідності витрачати на імпортні дефіцитну валюту.

Брак коштів для відновлювальних робіт на Запорізькому титано-магнієвому комбінаті призводить до того, що трудовий колектив комбінату і будівельних організацій тане на очах. Це особливо тривожить, бо хто ж опановуватиме нові потужності, адже спеціалістів титанової промисловості готують саме на виробництві, а не в навчальних закладах?

Свого часу на комбінаті працювало виробництво титанових пігментів для лакофарбової промисловості, технологія якого була більш сучасна і принципово відрізнялася від існуючих в Союзі схожих виробництв. На жаль, через відомчі протиріччя пігментне виробництво ліквідували й тепер цю втрату гостро відчуває економіка України.

Підсумувати сказане можна так: якщо вчасно не зуміємо відновити комбінат, на десятиріччя відкинемо нашу економіку від шляхів реального прогресу.

Точка зору

ТРЕБА НАСАМПЕРЕД ПІДТРИМАТИ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИКА

Лише за такої умови можна розпочати оздоровлення економіки нашої країни

У НЬОГО БУЛО ВСЕ, що потрібно для нормального життя в Америці: сучасне помешкання, престижна робота в Нью-Йоркському університеті, добрі перспективи. А він узяв і поміняв американське громадянство на український паспорт, і приїхав із сім'єю на землю своїх батьків.

Що спонукало його до цього? «Моя совість, — почув у відповідь. — Я виріс в українській родині, мене виховали українцем — для України і маю жити».

То Роман Зварич — директор Центру демократичних реформ, створеного два роки тому в Києві.

— Пане Романе, ми маємо багато рецептів, як нам подолати економічну кризу. І вітчизняних, і зарубіжних. Написано вже більш, як півдюжини урядових програм, але якихось відчутних зрушень на ліпше не відчувається. Можна багато говорити і прикладати до нашої ситуації німецький, чилійський чи, зрештою, китайський варіанти оздоровлення економіки, але вони в нас не спрацьовують. І, очевидно, не можуть спрацювати? Чи ви іншої думки?

— Ще Шарль Луї Монтеск'є у трактаті «Про дух законів», написаному наприкінці XVIII століття, говорив про те, що кожний народ має вибирати свій особливий шлях. Бо може бути стільки демократій, скільки живе на землі народів.

Шлях до реформування економіки посттоталітарного суспільства мусить бути адаптований. До конкретних умов, до менталітету народу. До конкретних можливостей і конкретного потенціалу. А говорити про те, що нам треба іти в реформуванні економіки чилійським шляхом чи ще там якимось — це нонсенс. Бо та сама Чилі не має такого величезного промислового потенціалу, який має наша країна. Українська економіка за своїм потенціалом належить до найбільших у світі.

А говорити про якийсь варіант на кшталт китайського — то знову ж таки видавати бажане за дійсне. Бо Китай у політичному плані залишається комуністичною країною, чого не скажеш про Україну. Так, у Китаї доволі відчутно зросло виробництво валового продукту і далі зростає — приблизно на 12 відсотків щороку. Але ми вже бачимо, що в даній системі подальшого економічного зростання не буде. Отже, китайці змушені вибирати: або лібералізувати суспільно-політичні відносини, без чого подальші позитивні зміни в економіці неможливі, або задовільнитися тим, що мають сьогодні.

Ні, ми мусимо йти своїм, українським шляхом. Щоправда, це аж ніяк не означає того, що маємо цуратися всього позитивного, надбаного іншими країнами. Та передусім маємо скористатися з двох основних важелів, які є в Україні. А точніше — потужним промисловим потенціалом, підсиленим могутнім науково-дослідним потенціалом — обидва тепер є занедбані. І, звісно, живим золотом — нашими родючими чорноземами, які використовуємо далеко не ліпшим чином. І на те є причини — на сьогодні земельну реформу в Україні навіть не зрушено з місця.

Але повернімося до першого чинника. Річ у тім, що програма реформування української економіки, запропонована Президентом Леонідом Кучмою у жовтні минулого року, яка тепер зазнає істотної корекції і значно відрізняється від нинішньої урядової програми, має велику хибу. Головний наголос у програмі зроблено на фінансовій стабілізації. Причому за рахунок подальшого спаду виробництва. А воно протягом чотирьох останніх років уже впало на 68 відсотків.

На мій погляд, треба починати від протилежного: стимулювати вітчизняне виробництво. Отже, потрібно запровадити ліберальнішу, а то й пільгову податкову систему, а не знищувати виробника драконівськими податками. За такої ситуації, коли наші головні підприємства матимуть пільги в оподаткуванні, вони зможуть нагромаджувати капітал. А отже — і модернізувати обладнання, запровадити нові технології, скористатися сучасними науковими винаходами.

І, звісно, треба вкладати гроші у пріоритетні, найважливіші галузі. Насамперед — у машинобудування, від розвитку якого безпосередньо залежать інші галузі. А також у легку й харчову промисловості, без продукції яких кожен з нас не може обійтися жодного дня. Вивести ці галузі з кризи, розвинути бодай трохи — і відразу

(Закінчення на 7-й стор.).

У номер

● *Київ*

Концерт вундеркіндів

Дванадцятирічний український піаніст Олексій Ємцов узяв участь у концерті вундеркіндів, що відбувся в Тель-Авіві в «Театральній вітальні». Можливість здійснити гастрольну поїздку Ізраїлем Олексію Ємцову і ще одному вихованцю харківської музичної школи Олексію Колтакову надало посольство Ізраїлю в Україні. Подорож — нагорода як перший приз для переможців Першого міжнародного конкурсу юних піаністів пам'яті Володимира Горовіца, що відбувся в Києві в травні цього року.

Переможці конкурсу Олексій Ємцов та Олексій Колтаков, окрім Тель-Авіва, виступили також в консерваторіях Єрусалима, Дімоца і Гіватайма. Організації концертної програми сприяло посольство України в Ізраїлі.

● *Чернівці*

Щасливого плавання, «Буковино»!

Кіцманський район Чернівецької області вирішив стати шефом нового сторожового корабля «Буковина», що бере участь в охороні державного кордону поблизу міста Керч. Цими днями на запрошення райдержадміністрації до Керчі прибула делегація моряків у супроводі шефів, які спорядили для них вантаж з матеріальною допомогою — цукром, борошном, консервами. Крім того, кіцманці подарували підшефним морякам фотоприладдя та бібліотечку української літератури.

● *Львів*

Гімн єднає Україну

Львівська обласна державна адміністрація зініціювала Всеукраїнську акцію «Гімн єднає Україну», присвячену авторам Державного гімну України Михайлові Вербицькому та Павлові Чубинському. У Львові, Дрогобичі, Яворові та Нововорівському 10—13 листопада відбудуться зустрічі-концерти за участю народного артиста України Тараса Петриненка, хорової капели імені Павла Чубинського із села Чубинське на Київщині, інших артистів і колективів.

● *Ужгород*

Тече нафта в... Латорицю

Чергове витікання нафтопродуктів сталося поблизу села Голубине Свалявського району, що на Закарпатті. Знову прорвало горезвісний нафтопровід «Дружба», і на прилеглу територію вилилося понад 20 кубометрів цінної сировини. Забруднено близько одного гектара грунту. Сталося це за 45 метрів від однієї з головних водних артерій краю — ріки Латориці, до якої потрапила частина нафти.

Аварію швидко локалізовано.

І ХРЕСТ НЕСТИ В РУКАХ

У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ на честь 140-річчя видатного українського історика Дмитра Яворницького відкрито пам'ятник.

Щоб звеличити військові перемоги, Наполеон дав доручення історикам написати серію наукових праць, присвячених найбільшим арміям та битвам, які знало людство. Шарлю Лезюру дісталось завдання відтворити історію Запорозького козацтва, яку видавали у Франції 1812 та 1813 року. Лезюр назвав українців «старою нацією, початки котрої губляться в глибині віків». На замовлення було написано й багато інших історій запорозьких козаків. Ті самі О. Рігельман чи Г. Міллер написали свої історії на замовлення російського царського двору з метою довести світу, що зруйнування Запорозької Січі було явище закономірне.

Немало авторів присвячували свої дослідження Запорожжю. Але був серед них один, хто писав історію дніпровського козацтва за велінням серця, бо був син того народу, який народив Запорозьку Січ. Ім'я його — Дмитро Яворницький.

— Без перебільшення можна сказати, що сьогодні ми — свідки значної події в житті не лише Дніпропетровщини, а й усієї України, — сказав на святі вшанування пам'яті видатного діяча перший віце-прем'єр уряду нашої держави Павло Лазаренко. — Ми відкриваємо пам'ятник ученому зі світовим ім'ям, який завжди жив інтересами свого народу. Тож наслідуймо його приклад.

П. Лазаренко зачитав привітання учасникам свята, яке надіслав до Дніпропетровська Президент України Леонід Кучма.

Чимало у нас фанатично відданих своїй мрії вчених-патріотів. А Дмитро Яворницький — перший серед них. «Історію запорозького козацтва» він видавав тоді, коли московські історики, відроджуючи старі теорії, продовжували засуджувати запорозьке козацтво, як «чорну пляму в російській історії».

Перший том «Історії...» вийшов 1892 року, а третій — 1897. А потім сто років чекав український читач виходу творів Дмитра Яворницького рідною мовою. Тепер на його могилі біля Дніпропетровського історичного музею постав гідний видатного діяча пам'ятник. Авторами його стали скульптор Володимир Наконечний та архітектор Василь Мирошниченко. Відлили в бронзі монумент робітники Дніпровського машинобудівного заводу.

Але насправді Дмитро Яворницький ніколи не залишав своїх прихильників. Він був не тільки в нашій вдячній пам'яті. На знаменитому живописному творі Іллі Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султану» в образі козацького писаря зображений найбільший у світі козакознавець.

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Не на плечах, а поруч

Чи є у світі українець, котрий хоча б подумки не підіймався на найвищу гору України — Кобзареву могилу? Справді, тут людині відкривається багато, кожному своє, різне. З легкої руки сучасного класика ми легко й ліниво повторюємо, що, мовляв, стоїмо на плечах у Шевченка. Все ж краще — не на плечах, а поруч, разом. Про це говорилося на науково-практичній конференції в дні святкування 70-літнього ювілею Шевченківського заповідника: годі бездумно декламувати Тарасове слово, настав час осягнути його глибину...

На фото Івана СИНЯЩОКОГО: на Тарасовій горі.

Черкаська область.

Микола ВОЛОК, «Голос України»

У Харкові — свої автобуси

Незвичайні автобуси з'явилися днями на вулицях Харкова. Це перші машини для пасажирських перевезень на міських маршрутах, що почали сходити з конвеєра одного з колишніх харківських оборонних заводів. Правда, конвеєром це виробництво поки що можна назвати лише умовно. Автобуси виготовляються, що називається, вручну. Втім, чимало харківських підприємств розраховують на те, що перші «Харків'яни» — так називаються нові машини — якщо і не зроблять погоди у вітчизняному автобудуванні, то принаймні створять сприятливі умови для реалізації саме у Харкові великомасштабної програми «Український автобус». До речі, на харківському автобусі вже використовується двигун місцевого ВО «Завод імені Малишева». На цьому ж та деяких інших підприємствах налагоджено випуск автобусних вузлів та агрегатів.

Не стало воротаря республіки

На 67-му році життя після тривалої хвороби перестало битися серце легендарного воротаря київського «Динамо» Олега Макарова.

Дев'ятнадцятирічним прийшов Олег Олександрович до найсильнішої команди України з одеського «Харчовика». Рекордну кількість сезонів (шістнадцять!) провів цей чудовий спортсмен у динамівському клубі. Захищав він і ворота збірної країни.

Олег Макаров почав свій славний спортивний шлях переможно в чемпіонаті СРСР серед дублерів, здійснив коло пошани з Кубком країни 1954 року, а незабутнього 1961 року разом із друзями по команді здобув першу для народу України, для київського «Динамо» золоту медаль чемпіона СРСР.

Прихильники футболу нашої держави, особливо ті, хто бачив Макарова у грі, завжди пам'ятатимуть свого улюбленця — симпатичну, щиру, доброзичливу людину в незмінному зеленому светрі й картузі, надійного воротаря нашої республіки.

Сергій СТАРЧЕНКО (фото автора)

Галерея «будинку з химерами»

Цю архітектурну пам'ятку, про яку розповідають різні таємничі легенди, часто називають будинком Городецького чи «будинком з химерами». Архітектор Дезидерій Владислав Городецький збудував у Києві, де жив до 1920 року, будинки музею Українського образотворчого мистецтва, Національного банку, Миколаївський костьол та інші.

Тепер в архітектурному шедеврі по вулиці Банковій з дивовижними русалками, морськими і земними чудиськами та звірами — художня галерея «Україна», яка розчинила двері новою експозицією творів живопису, графіки та скульптури.

Художні полотна, представлені на виставці, гармонують з будинком. Адже основою експозиції є тема захисту тваринного й рослинного світу.

У двох залах, де розміщена експозиція, можна ознайомитися також з фрагментами інтер'єру давнього будинку.

Рада АКБ «Золоті ворота» повідомляє, що з 1 грудня 1995 року припиняється відкритий продаж акцій 3-ї емісії у зв'язку з їх достроковим розміщенням.

4 грудня 1995 року о 16.00 відбудуться позачергові збори акціонерів банку.

Місце проведення зборів: м. Харків, пр. Леніна, 36; тел. 32-22-28.

Порядок денний:

1. Затвердження звіту про результати випуску акцій 3-ї емісії.

2. Внесення змін до статуту банку.

3. Затвердження правил процедури та інших внутрішніх документів банку, визначення організаційної структури банку.

Згідно з рішенням спостережної ради Товариства, перші загальні збори акціонерів ВАТ «Готельний комплекс «Либідь» перенесено.

Число проведення зборів буде повідомлено додатково.

Довідки за телефоном 274-42-61.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Хто в сорочці, хто в канадських повзунках

ПРОТЯГОМ жовтня представники канадського Червоного Хреста спільно зі своїми українськими колегами здійснювали програму спеціалізованої допомоги вагітним жінкам України, фінансовану урядом Канади у розмірі 1,3 мільйона канадських доларів. 654 пологових будинки та акушерських відділень отримали 450 акушерських наборів, розрахованих на стаціонари на 50 ліжко-місць, 345 наборів для стаціонарів на 25 ліжко-місць та 654 хірургічні набори для кесаревого розтину. Медики стверджують, що їх вистачить на кілька років.

Головний акушер-гінеколог України, професор Борис Венцковський відзначив на брифінгу, що допомога була скомпонована дуже професіонально. Вона особливо цінна тим, що потрапила в усі без винятку пологові будинки всіх областей України, як великих, так і малих лікарень.

Це вже не перша подібна акція канадців. У січні-травні 1992 року було організовано благодійний повітряний міст між Україною і Канадою. 1994 року Канада силами й коштом національного Червоного Хреста надала Україні медичного сприяння літаками та вантажними машинами на суму 3 мільйони доларів.

Про потребу такої допомоги кажуть самі за себе тривожні дані про стан здоров'я населення України. Середня тривалість життя зменшилася за п'ять років більш як на рік. Зростає дитяча смертність. Лише 30—40% пологів вважаються нормальними. Це в той час, коли Україна виробляє приблизно десяту частину необхідних сучасних ліків та медичного обладнання.

Не сумніваюся в щирості слів подяки, які українські лікарі, представники Міністерства охорони здоров'я адресували шістьом делегатам канадського Червоного Хреста. Але чомусь завжди при словах «гуманітарна допомога» стає соромно. За нас самих. Що добрі чужі дяді дбають про наших жінок, про їхнє потомство, про те, щоб малюки народилися здоровими і, як кажуть, у сорочці. Чи, може, вже в канадських повзунках?

Чи знайдеться в мільйонерів мільярд на «Таврію»?

ХОЧА всі ми нині стали мільйонерами, але навряд чи хто міг придбати вітчизняну «Таврію», за яку треба було викласти 600 мільйонів. А відтепер і поготів, бо з листопада ціна на автомобілі «стрибнула» до мільярда 200 мільйонів карбованців, оскільки закінчилася дія постанови Верховної Ради України, яка передбачала чотиримісячне звільнення від обкладання податком на добавлену вартість та акцизного збору з віднесенням податку на добавлену вартість, сплаченого постачальникам на собівартість автомобілів.

— Кожному зрозуміло, що стільки наш автомобіль сьогодні не коштує, — зазначає заступник голови правління АТ «АвтоЗАЗ», директор з економіки та фінансів Юрій ЛІСНЯК. — До чого це призведе, гадаю, також усі розуміють. Звісно, будемо звертатися і до Кабінету міністрів, і до Верховної Ради за підтримкою.

— Вибачте, але скільки ж можна підтримувати?

— Доти, доки не стабілізується вітчизняна економіка. Адже, посуті, постанова допомогла не лише нашому колективу, а й десяткам підприємств України, які забезпечують нас комплектувальними. Завдячуючи цьому ми змогли реалізувати дві тисячі автомобілів.

— Оскільки Верховна Рада пішла вам назустріч, то чи вдалося поліпшити ситуацію в цілому?

— На жаль, не вдалося забезпечити виробництво запланованої кількості автомобілів. Передовсім, через нестачу оборотних коштів, а також від недоотримання силових агрегатів з Мелітопольського моторного заводу. Мелітопольці не зуміли дати нам обіцяних семи тисяч агрегатів щомісяця, тому ми змушені були шукати альтернативні можливості їх закупівлі в інших країнах за валюту.

Крім того, ми розраховували на закупівлю великої кількості автомобілів по лінії Мінсоцзахисту. У нас їх не купили. І знову через брак коштів.

— Ви вважаєте, що зняття податку врятує автомобілебудівників?

— Так. Адже, якщо влітку ми ще не мали чіткої програми дій, то нині однозначно визначилися в тому, що скорочення випуску автомобілів призведе до призупинення діяльності. Якщо не збільшимо випуску, не зможемо реалізувати свою продукцію. Вона матиме надзвичайно високу собівартість. Якщо не випускатимемо 150 тисяч автомобілів, то не зможемо зменшити ціну на «Таврію». Інакше наш вітчизняний автомобіль буде не по кишені більшості навіть найзаможніших співвітчизників.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Милосердя

Добра справа потребує підтримки

СПІЛКОЮ інвалідів Чорнобиля Ленінградського району Києва і Фондом адаптації та соціальної підтримки молоді цього самого району в травні поточного року засновано товариство «Дзвони». Мета — надання матеріальної допомоги інвалідам та іншим малозабезпеченим громадянам, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, за рахунок коштів, отриманих від господарської діяльності товариства.

За короткий період своєї діяльності товариство придбало та передало на баланс міської київської лікарні № 28 медичне обладнання на загальну суму 7 млрд. крб., яке використовують для лікування ліквідаторів аварії на ЧАЕС. «Дзвони» взяли під постійне піклування чотирьох дітей загиблих сімей чорнобильців та шість онкохворих дітей, яким постійно надають матеріальну допомогу. 2 млрд. крб. товариство виділило на фінансування районних програм соціальної допомоги.

У найближчих планах відкриття пільгової аптеки, що обслуговуватиме інвалідів Чорнобиля, та фінансування дитячого садка для дітей ліквідаторів Чорнобильської катастрофи.

Керівництво й рада товариства мають намір зробити «Дзвони» всеукраїнським благодійним об'єднанням і до кінця нинішнього року відкрити 13 обласних осередків у регіонах. На сьогодні кожне благодійництво важить багато і, звичайно, потребує всілякої підтримки з боку законодавчої і виконавчої влад. За словами керівництва товариства вони можуть надавати допомогу інвалідам у розмірі 2—2,5 млн. доларів. Товариство «Дзвони» звернулось до Верховної Ради України, зокрема до голови Комісії з питань Чорнобильської катастрофи В. М. Яценка, з проханням сприяти такій благородній діяльності і звільнити «Дзвони» від податків на імпорт, експорт та сплати мита за товари, що їх імпортують та експортують згідно зі статутною діяльністю. Адже добра справа потребує підтримки.

Михайло ВАСИЛЕНКО.

Медицина

Пийте краплі Береша і вік живіть

РОЗПОЧАВШИ свій шлях у сусідній Угорщині, краплі Береша плюс уже здобули визнання в 57 країнах світу. В Україні придбати краплі Береша плюс можна в аптеках або замовити поштою, звернувшись до спільного українсько-угорського науково-виробничого фармацевтичного підприємства «Береш-Київ» (252021, Київ-21, вул. Кловський узвіз, 13-а, тел. 291-48-50). Щодо оптових поставок звертатися за цією самою адресою: тел.: 291-49-48, 291-49-64, 293-29-78. Факс: 293-06-29.

Перш ніж потрапити до аптек, краплі Береша плюс пройшли всебічне дослідження в клініках столиці України. Цікаві спостереження зроблено, наприклад, в Інституті геронтології АМН України. Краплі, зокрема, позитивно впливають на самопочуття людей похилого віку. Всі, хто вживав краплі, помітили, що у них поліпшився апетит, зник біль у суглобах, вони позбулися безсоння, запорів, стали менш роздратованими.

Заступник директора інституту, академік АМН України, доктор медичних наук Геннадій Бутенко, під керівництвом якого проводилися дослідження, пояснює це тим, що краплі Береша плюс є потужним імуномодулятором, тобто засобом, що нормалізує роботу імунної системи.

Є дві гіпотези появи вікових змін. За першою, старіння — це запрограмований процес, який виводить організм з популяції після того, як він виконав свою функцію продовження роду. Друга: старіння — наслідок різних ушкоджень, які з часом нагромаджуються в організмі. Незалежно від того, який із цих двох механізмів переважає, біохімічна основа у них спільна: збільшується вміст хімічних сполук, що ушкоджують клітини, а це призводить до патології на найвищому рівні.

—Було помічено, що під час старіння настає дефіцит багатьох мікроелементів — цинку, міді, кобальту, марганцю та інших, — розповідає Геннадій Бутенко. — Тому ми вибрали краплі Береша плюс і простежили вплив цього препарату на деякі риси старіння. Вражає те, що навіть одноразове введення старим мишам препарату вже через 24 години істотно зменшувало вміст первісних продуктів перекисного окислення ліпідів, змінювало вміст активної і неактивної частини ДНК; втричі збільшувалась кількість білка, що свідчить про появу "молодих" органел. Інакше кажучи, ми переконалися, що краплі Береша плюс здатні спричинювати помітні зміни в життєдіяльності клітин. Отож і рекомендуємо вживати краплі, бо вони гальмують процеси, що призводять до вікових змін, і навіть поновлюють порушені функції організму, допомагають підтримувати певний рівень здоров'я в похилому віці.

Проблема

Грабіж голубої «ниви»

ОСІННІМИ днями на Херсонщині провели зарибнення Нижнього Дніпра, Дніпровсько-Бузького лиману і Каховського водосховища. Названий факт, як на нинішні часи, можна вважати сенсаційним: попри всі економічні негаразди, рибна галузь не тільки не скорочувала виробництва, а й планує... його нарощування.

Заступник начальника Південного басейнового управління відтворення й охорони рибних ресурсів та регулювання рибальства («Південрибвод») Валентина Воробйова повідомила: усі рибозплідники сповна використовують свої потужності. Так, Херсонський виробничо-експериментальний завод дав 2,5 мільйона дволіток коропа білого, амура і товстолобика. Ще більше — 3,9 мільйона — Новокаховський завод, 4,4 мільйона маленьких осетрят випустив улітку в Дніпро єдиний в Україні Дніпровський осетровий. Нинішнього року передбачено здати в експлуатацію перший пусковий комплекс Рибальчанського рибозплідника потужністю в 2 мільйони. На думку фахівців, доцільність такої унікальної рибної індустрії доведено часом, хоча раніше велися гарячі суперечки з цього приводу. Адже після спорудження каскаду дніпровських гідроелектростанцій, особливо Каховської, на нормальне природне відтворення рибних запасів сподіватися було нічого. Якщо тепер закрити діючі рибозплідники, то улови найближчим часом зменшаться щонайменше удвічі. Бо сьогодні добра половина всієї здобичі рибалок — рослиноїдні риби, які у Дніпрі не розмножуються природним шляхом.

Але ж і затрат на ведення такого складного господарства чимало. Наприклад, цього року на експлуатацію заводів і рибоохорону вже пішло 176 мільярдів карбованців. А всього на спорудження усіх херсонських рибозплідників витрачено, як за нинішніми цінами, трильйони.

А ось чи повертаються ці величезні кошти дбайливому господареві, котрий ретельно «засіває» голубу ниву? Це, як кажуть, питаннячко. На жаль, урожай збирають інші.

Сьогодні рибу у Дніпрі ловлять колгоспи, підприємці, рибалки-аматори і звичайно, ціла армія браконьєрів. Про сумарну частку кожного судити важко, хоча небезпідставна думка, що першість — за браконьєрами. Артільний промисел певною мірою регулюється — «Південрибвод» укладає з кожним із дев'яти місцевих колгоспів договір, згідно з яким за рибалками закріплюють промислові ділянки. Все це непогано. Але ж ні за ділянки, ні за «ліцензії» ніхто нічого не платить. Рибалки, як і браконьєри, мають свій «урожай» за так, пожинаючи те, що посіяли інші.

Хто від цього програє? Рибозплідники? Не вгадали: насамперед споживачі. Порівняно недавно, коли все навколо було «наше», рибники таке питання не ставили, бо й держава не забувала про свої інтереси. Артільники слухняно здавали за безцінь свої улови на державні рибокомбінати, яким і перепадався головний прибуток. А нині Херсонський рибокомбінат «пасеться» тільки на власних ставках. Щоправда, можна придбати сировину в колгоспах, але почім? Просто ошелешують покупців у фірмовому магазині «Океан» карколомні ціни на звичайнісіньку тараню. Рибалки, нічого не віддаючи по держконтракт чи держзамовлення, поволі обживаються власними переробними цехами. І продають свіжу, солону, в'ялену і копчену рибу кому завгодно — аби дорожче!

Можна, втім, посперечатися, мовляв, що поробиш — ринкові відносини. Нехай ці відносини розвиваються й далі, однак виникає тривога, куди подіти потужні херсонські, та й не лише херсонські, рибозплідники — ці унікальні господарські об'єкти, якими може пишатися будь-яка країна? Держава, позбавлена прибутків від діяльності галузі, просто перестала її фінансувати. Нині зарплата працівника рибоводного заводу становить 1 мільйон 200 тисяч карбованців. Протиставити щось рибалкам або доповнити зарплату в таких умовах неможливо, бо, як відомо, малька на базар не понесеш.

— Вихід один, — підсумувала розмову про цю проблему Валентина Воробйова, — ввести плату за використання рибних ресурсів. Природність і логічність такого рішення очевидна — рибалки одержать стимул бережливіше ставитися до багатства Дніпра, вболіватимуть за його охорону. А державі це полегшило б непосильний фінансовий тягар. Що на це скажуть законодавці?

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсонська область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Хроніка. Факти. Події

Знайшли одна одну. Нарешті!

Сталося: дев'ятого листопада Комітет міністрів Ради Європи затвердив рішення Парламентської Асамблеї про прийняття України до цієї авторитетної європейської організації. Ми визнали її пріоритети — верховенство права і дотримання прав людини, розглядаючи свій вступ до РЄ як один з вирішальних моментів у справі формування держави, приведення національного правового поля у відповідність з європейським. Але щоб стати європейською державою за духом, Україна ще має пройти свій довгий шлях реформування спільного життя до утвердження демократії і верховенства права. Суспільство має усвідомити, що членство в РЄ — це не дивіденди, а насамперед великий і відповідальний обов'язок перед сусідами по європейському дому. Відповідальність за те, що житимемо, як люди, і самі те життя маємо створити. Для себе. Зобов'язання жити з усіма сусідами в мирі і дружбі, і, це чи не найважливіше, і, може, найнесподіваніше — поважати самих себе. Отакої гармонії чекає від нас Європа.

А хіба її не прагнемо ми? Так, цього досягти буде нелегко, але ми вже стали на цей шлях. Іти ним буде нелегко, але, мабуть, чи не найвищого смислу нині набув крилатий вислів філософа Ларошфуко, який нагадав у своєму виступі на урочистостях з нагоди прийняття України до Ради Європи у Страсбурзі Прем'єр-міністр Євген Марчук: «Разом у нас буде достатньо сил, щоб подолати труднощі інших».

Валентина ПИСАНСЬКА.

Вручення вірчих грамот

9 листопада у Білому залі Маріїнського палацу відбулися урочисті церемонії вручення вірчих грамот Президентові України Леонідові Кучмі послом Уругваю в Україні (за сумісництвом) Педро Хосе Дондо Куадреллі, послом Перу в Україні (за сумісництвом) Домінго да Фієно Гандольфо, послом Мексики в Україні (за сумісництвом) Хосе Абелардо Тревіньо Мартінесом, — повідомляє Укрінформ.

Президент тепло поздоровив послів з призначеннями на їх високі посади. Він висловив упевненість, що дружба і співробітництво між нашою країною і державами, які представлятимуть посли, успішно розвиватимуться. Адже в цьому зацікавлені всі сторони.

Молода Українська держава, наголосив Президент, максимально сприяє і сприятиме розвитку саме таких стосунків. Послам з боку керівництва України надаватиметься всіляке сприяння у виконанні їх високих місій.

Посли запевнили Президента, що докладатимуть усіх зусиль для розвитку всебічних стосунків між їх країнами та Україною. Вони підкреслювали, що в їх державах зростає інтерес до всебічного співробітництва з Україною, розглядають її як важливого партнера. У своїй діяльності посли будуть максимально сприяти цим процесам.

Після церемонії вручення вірчих грамот між Президентом і послами відбулися дружні розмови, в ході яких було порушено різні аспекти подальшого розвитку співробітництва між країнами, які представляють посли, та Україною. У розмовах взяв участь перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко.

Ресурси ООН працюють на реформи

ПЕРШОГО — ДРУГОГО листопада в Нью-Йорку відбулась конференція ООН по оголошенню внесків на діяльність з метою розвитку.

В інформації, що надійшла в Укрінформ з МЗС України, зазначається: технічна допомога, яка надається Україні Програмою розвитку ООН (ПРООН) та іншими установами Організації Об'єднаних Націй, відіграє важливу роль у процесі просування нашої країни по шляху докорінних соціально-економічних реформ. Ресурси ООН вже сьогодні ефективно використовуються в Україні. Вони спрямовуються, зокрема, на програми щодо реінтеграції кримських татар, розбудови державних інститутів у нашій країні, підключення установ України до міжнародної інформаційної мережі ІНТЕРНЕТ, ряд екологічних та соціальних проектів. Саме це спонукало уряд України вперше за часів набуття незалежності оголосити добровільний внесок на цілі розвитку у національній валюті, еквівалентний 215 тис. доларів США.

Розширення добровільної участі України у фінансуванні діяльності ООН з метою розвитку дозволить отримати технічну допомогу для нашої країни з боку цієї організації у значно більших розмірах, ніж досі.

В конференції взяв участь Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Бутрос Бутрос Галі.

Нагороди за винаходи. І за «памперси» теж

ПРЕЗИДЕНТ Клінтон присудив найвищі наукові нагороди країни особам, заслугою яких є різні досягнення, починаючи від розробки технологій комп'ютерної графіки і до винаходу найпростіших споживчих товарів, таких, як, приміром, зубна паста, що допомогли поліпшити якість життя всіх людей в усьому світі, — повідомляє агентство ЮСІА.

Президент щороку присуджує національну медаль за досягнення в галузі техніки; ці нагороди є знаком особливого визнання визначного внеску у справу розвитку науки і техніки. Цього року нагородами відзначено 11 осіб, дві компанії та одну групу розробників. З 1962 року, коли президент Кеннеді вручив першу нагороду такого роду, присуджено 336 медалей.

«Усі ці люди виконали дослідження й розробки, які даватимуть велику користь Сполученим Штатам у XXI столітті, — сказав Клінтон. — Незалежно від конкретної галузі, в якій здійснювано ці розробки, іскра їхнього генія освітила краєвид людських знань і змусила поступитися темряву невігластва».

До числа лауреатів, які одержали національну медаль 1995 року за заслуги в розвитку техніки, котру присуджують також за розробку нових продуктів і послуг, увійшли дві відомі фірми — компанія «Проктер енд Гембл» та «ЗМ».

У коментарі, що супроводжував нагородження компанії «Проктер енд Гембл», яка має за плечима 160- річний стаж роботи, сказано, що вироблені цією фірмою популярні продукти, такі, як мило «Айворі», пральний порошок «Тайд» і зубна паста «Крест», спричинилися до підвищення якості життя мільйонів споживачів у всьому світі, а подеколи й привели до радикальної зміни способу життя людей.

Так, приміром, коли на початку 60-х років компанія вперше представила на ринку одноразові пелюшки «Памперс», подразнення шкіри малюків, викликане мокрими пелюшками, становило серйозну проблему. Виготовлені на основі запатентованої технології «памперси» дали змогу розв'язати її завдяки чудовим вбиральним якостям.

Компанію «ЗМ» відзначено за успішну розробку 60 000 видів продукції, починаючи з унікальної оптичної плівки, що вчинила революцію в технології виготовлення екранів у комп'ютерах типу «лептоп», і до липучої стрічки «скотч-меджік», яку можна знайти в кожній оселі чи офісі в усьому світі. У нагородному коментарі сказано, що активна політика міжнародної експансії, що її проводила компанія «ЗМ», дала змогу збільшити експорт США на 1,5 мільярда доларів і привела до створення 85 000 нових робочих місць в усьому світі.

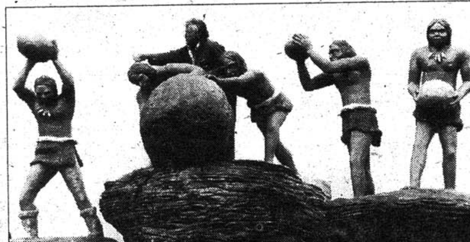
Національну медаль цього року за розвиток науки було присуджено восьми дослідникам за відкриття, що можуть привести до створення нових методів лікування генетичних розладів — таких, як м'язова дистрофія, а також допомогти вдосконаленню методів зв'язку завдяки винайденим ними оптичним волокнам.

Одним з прикладів таких відкриттів є робота Ганса Демельта, фізика з Вашингтонського університету, який уже є лауреатом Нобелівської премії, — він розробив метод, що його багато хто з учених вважав недосяжним, а саме: метод ізолювання частини атома, що має назву електрона, і підвішування її у просторі, що вперше створює можливість виконувати вимірювання з точністю, ступінь якої можна визначити революційним.

На сьогодні Демельт і його колеги — єдині у світі вчені, кому пощастило виділити й ізолювати окремий протон, окремий позитрон, невелику кількість антипротонів і одиничний іон барію, який, коли направити на нього світло, можна спостерігати неозброєним оком у вигляді малесенької яскравої зірочки біло-голубого кольору.

Незвичайне захоплення

Первісні люди та викопні тварини ось уже сімнадцять років захоплюють уяву Франца Грусса із саксонського містечка Кляйнвелька (Німеччина). Створивши одного разу велетенського ящера натурального розміру, він здобув найширшу популярність. Поглянути на його дивовижний «зоопарк» щороку приїздять 400 тисяч туристів. 170 скульптур, що зображують різноманітні сцени з життя давніх мешканців землі, зібрано на земельній ділянці Грусса. Скульптор, якому сьогодні вже 64 роки, продовжує захоплено працювати над образами, що полюбилися йому.

На знімку: кроманьйонці, котрі забивають камінням мамонта.

Монарх зі славою демократа

ЙОРДАНІЯ 14 листопада відзначає Національне свято — День народження короля Хусейна Бен Талала. Цей рік став ювілейним: монархові виповнюється шістдесят.

Король Хусейн проголошений королем, коли йому було 17 років, офіційно вступив на престол 2 травня 1953 року. Сьогодні він один з тих, хто найдовше у світі залишається монархом.

Правління Хусейна не випадково оцінюється як прогресивне і реформістське. Економічне становлення Йорданії, посилення демократизації суспільства і миротворча політика держави стали можливі лише завдяки королю. Після того, як його дід Абдалла за допомогою англійців установив владу своєї сім'ї над Йорданією 1921 року, хашимітська династія завжди прагнула закріпити своє панування над країною.

Хусейнові випала нелегка спадщина. Країна практично позбавлена природних ресурсів, розташована у пустелі і населена палестинцями, які спочатку жили на Західному березі річки Йордан. Крім того, слід було враховувати ворожнечу з сусідами, насамперед Ізраїлем.

Але минуло сорок років, і ситуація докорінно змінилася. Налагодилися відносини з іншими державами, розв'язано вузол йордано-ізраїльських проблем. За це рік тому Хусейнові була присуджена Премія миру, заснована Центром ім.Симона Візенталя — єврейської організації, яка присвятила себе боротьбі з фашизмом і антисемітизмом.

Поступово віддаляючись від іракського режиму свого тезка Саддама, король Хусейн зміг запевнити світ у демократичному спрямуванні йорданських реформ. Це допомогло країні отримати необхідні кредити для відбудови економіки. Але, з іншого боку, політика короля призвела до ізоляції Йорданії в арабському світі, де вважають Хусейна зрадником ісламу.

Не всі підтримують монарха і в самій країні. Палестинська проблема далека від розв'язання. Але більшість йорданців таки вбачають у Хусейнові найкращу гарантію стабільності в державі. Тому тут і особливе піклування про здоров'я короля. Як відомо, у 1992 році монархові була зроблена операція щодо видалення ракової пухлини, а цього року виправлена барабанна перетинка у вусі, що стало наслідком його військової спеціальності. Король — випускник Сандхерської військової академії, льотчик-винищувач. Ці операції, а зроблені вони були у США, дуже налякали королівських підданих, змусивши їх замислитися, що стане з країною після смерті короля.

«Я хочу сказати, що життя освіченого народу і повної життєвих сил країни не може вимірюватися життям однієї людини», — казав тоді Хусейн. Питання про престолонаслідування вже вирішене. Спадкоємцем стане син Хусейна — принц Алі, мати якого королева Алія, третя дружина Хусейна, загинула під час катастрофи вертольота. До його вступу на престол регентом буде кронпринц аль-Хасан. Від четвертої дружини, королеви Нур, у короля також є два сини і дві доньки.

Сьогодні король Хусейн — це, безперечно, неабияка фігура у міжнародній політиці. Демократичні реформи, хоч би якими неоднозначними вони були у монархічній державі, все ж додали авторитету йорданському правителю. Можливість краще пізнати і зрозуміти Хусейна невдовзі з'явиться і в Україні: на запрошення Леоніда Кучми планово візит короля до нашої країни наступного року.

Надія БЕДРИЧУК.

(За матеріалами зарубіжної преси).

Прокидайтеся, не лінуйтеся

Відомий київський підприємець, президент концерну «Правекс» Л. Черновецький про поточний момент, про час і про себе

— Один з рекламних закликів вашої фірми звучить так: «Прокидайтеся, панове, життя прекрасне!» Стосовно перших слів жодних заперечень, але ось слова «життя прекрасне» звучать несподівано. Принаймні мало хто нині візьме на себе сміливість сказати про це. В чому ж, на ваш погляд, життя нинішнє прекрасне, і кому, в такому разі, адресоване це звернення?

— Рекламний заклик має на увазі цілком певну частину населення — підприємців. А простим людям сьогодні справді живеться погано, а багатьом з них дедалі гірше. Момент покращення життя, гадаю, настане через рік—два. Коли розпочне відновлюватися економіка. До того ж, я маю на увазі те, що життя прекрасне для підприємливих людей не матеріальними благами, не тому, що можна добре провести час, випити, закусити та відпочити, а тому, що можна реалізувати себе в повному обсязі. На відміну від тих часів, коли будували соціалізм, нині ми втратили душевний спокій і комфорт, але здобули те, чого ніколи раніше не було, — здобули свободу! І ось цією свободою для мене життя прекрасне. Я можу згадувати про спокійні дні, про розмірене життя, але я ніколи не поміняю його на тривожне, неспокійне, вільне підприємницьке життя. Ось що мається на увазі в цій рекламній фразі. Ми говоримо й про те, що життя прекрасне в тому разі, коли окрім свободи маємо надійних фінансових партнерів, у яких можна завжди взяти кредит, можна розраховувати на швидкі платежі, на надійне збереження коштів.

— Цього року концерну «Правекс» виповнюється п'ять років. Чи змінилися за цей час умови бізнесу? А коли говорити особисто про вас, то чим відрізняється Черновецький сьогодні від Черновецького тодішнього?

— Сьогоднішній Черновецький багато серйозніший за того Черновецького. Тоді я був настроєний значно радикальніше і чимало суто житейських проблем просто не охоплював розумом. Сьогодні я усвідомлюю свою соціальну значущість, бо від мене залежить добробут багатьох людей — працівників концерну, усвідомлюю силу концерну. Сьогодні моя діяльність більш державна, ніж раніше.

А умови бізнесу значно погіршилися. Коли я починав займатися бізнесом, то відчував підтримку населення, відчував, що роблю правильні, потрібні речі, зрозумілі усім. Навіть бабусі благословляли і мене, і таких, як я, коли провадили перші операції з продажу нерухомості, коли багато в чому ми були перші. Тоді я відчував, що громадська думка на моєму боці. Відчувалася підтримка звідусіль. І в боротьбі проти недбайливих чиновників, і в боротьбі проти непродуманих дій уряду, правоохоронних органів, які намагалися влізати до тих сфер, які для них у нормальній країні закриті. Тепер підтримки з боку населення немає. Як то мовиться, вичерпано кредит довіри до реформ, до уряду і влади. Чимало людей опинилися в дуже тяжкому становищі, такому тяжкому, що ніхто не міг і передбачити. Тяжко усвідомлювати, що вкрадено заощадження в тієї частини населення, яка розраховувала на них наприкінці свого життя. Це дуже велика проблема. Вкрадено у заслужених людей повагу. Вони потребують навіть не грошей, вони потребують визнання суспільства: учасники, інваліди війни, просто пенсіонери прожили чесно життя, розраховували, що наприкінці життя вони одержать від держави те, що заслужили. У країні процвітають державний рекет, корупція, посилюється тиск старих чиновників на підприємництво. Це дуже небезпечно. І звертатися по підтримку абсолютно немає до кого, бо решта населення, яка поневіряється, бачить усі свої негаразди саме в реформах. Це дуже серйозна проблема для підприємців.

— І все ж таки українське підприємництво відбулося за ці роки? А коли так, то в чому його особливості і чи можна говорити про особливості саме українського підприємництва і чи відрізняється воно чимось від іншого?

— Підприємництво — це категорія інтернаціональна і не має рамок, кордонів, не має жодних національних особливостей.

— Та, напевне, є законодавчі особливості?

— Законодавчих особливостей теж немає, бо коли ми порушимо принципи підприємництва, то нас виженуть з Ради Європи і з нами не рахуватимуться як з країною демократичною. Підприємництво регулюється лише в оподаткуванні. І коли ми хочемо обмежитися якимись національними рамками, то нічого хорошого не вийде, бо воно за природою своєю виходить за рамки однієї держави, воно інтернаціональне.

Підприємництво виривається за рамки однієї країни, і навіть у найзанепалішій країні може народитися підприємець, якому не буде рівних у всьому світі. Наприклад, у Греції процвітає бізнес — торгівля нафтопродуктами. Але ж там немає видобутку нафти.

За даними ООН, бізнесом можуть займатися від 6 до 4 відсотків людей. Це люди, які живуть саме для справи, а не задля себе. Ось для них дорогу відкрито в будь-якій країні. Я буваю за кордоном і можу сказати, що чимало речей я роблю ефективніше. Щодо сервісу — в Росії та Україні обслуговування значно вище, ніж у Швейцарії, але в тих сферах, де бере участь приватний капітал. А в принципі, заробити гроші проблемою ніколи не було. Це були вигадки Маркса й Енгельса — такий ідеологічний постулат про те, що від генерації до генерації передаються багатства і блага та традиційно бізнес — родинний. Насправді у світі найзначніші капітали нажито останнім часом. У світі завжди є місце новій енергії, новим підходам. Коли взяти список найбагатших людей у світі, то більшість з них стала багатою останніми десятиріччями. І де там до них Рокфеллерам, Морганам та іншим.

— Ваше рекламне гасло тоді можна тлумачити ще й так: «Прокидайтеся, не лінуйтеся!» Подейкують, що «Правекс-банк» відрізняється тим, що в ньому зручно відмивати тіньові гроші. І серед ваших клієнтів є представники кримінальних структур. Що ви могли б сказати з цього приводу? І як бути за такої ситуації?

— Сьогодні абсолютно неможливо, щоб кримінальні гроші відмивалися в українських банках — слабких і підконтрольних. Кримінальні гроші — це великі гроші. Йдеться про мільйони доларів. І вони йдуть за кордон. Гадаю, що після прийняття Указу Президентом про відкриття анонімних рахунків вони почнуть працювати на українську економіку. А сьогодні ці брудні гроші працюють у країнах з ліберальним законодавством — Кіпрі, США, Швейцарії. Що ж до грошей, якими розпоряджаються українські банки, то це гроші наших громадян, які не бояться бути «засвіченими». Клієнтів у нашому банку кілька десятків тисяч. Люди похилого віку й молоді. Молодих менше. Це прості люди, вклади яких становлять від 1 до 3 тисяч доларів. Вони — переважна більшість наших клієнтів. Я не знаю жодного вкладу в наших банках взагалі, котрий міг би наблизитися до 100 тис. доларів. Тільки божевільний може покласти до банку таку суму. Нормальна людина побоїться чи то денаціоналізації, чи то чергового «наїзду» контрольних органів. Верховна Рада прийняла рішення про легалізацію суми вище за 400 доларів. Це необдумане рішення.

Дуже прикро, що в нас на руках гуляють більш як 10 млрд. доларів готівкою. І ці гроші могли б працювати на економіку України, тим паче, що вона їх потребує. Ми вмираємо від щастя, коли нам дають черговий кредит у 100—50 млн. доларів, а свої кошти тим часом йдуть за кордон.

— Чи бачите ви якісь перспективи і передумови оздоровлення економіки України?

— Як тільки приватизація розпочне набирати обертів, як тільки зміцніє правове поле, визначаться правила гри, ми почнемо процвітати. Нині ми готові працювати 24 години на добу за 100 доларів. Ось це нас і виведе в передові країни. Процес збагачення і видужання ще попереду, він, я гадаю, настане, можливо, через рік—два.

Вів розмову
Сергій НАГОРНЮК.

Точка зору

ТРЕБА НАСАМПЕРЕД ПІДТРИМАТИ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИКА

(Початок на 3-й стор.).

з'явиться ринок збуту вітчизняної продукції.

Як відомо, тепер ми перебуваємо в безглуздій ситуації, коли 65 відсотків нашого імпорту надходить з однієї країни — з Росії. Але дати інвестиційний поштовх тій самій машинобудівній галузі, модернізувати легку й харчову — і структура нашого імпорту, як, до речі, й експорту, набуде зовсім іншого вигляду.

Так, ми маємо нарешті плюсовий експортно-імпортний баланс, чого прагне будь-яка цивілізована країна. Але за рахунок чого? 45 відсотків нашого експорту йде знову ж таки в одну країну — в Росію. Тобто ми й надалі перебуваємо в ізольованій економічній зоні, про що я вже казав.

— Тепер багато чуємо нарікань на систему кредитування.

— І то є справедливо, бо практично системи як такої поки що взагалі немає. Національний банк фактично виконує функції такого собі великого комерційного банку. А коли не може цього зробити, то прагне передати ці функції найбільшим комерційним банкам. І отже втрачає контроль над процесами кредитування.

До чого це все призвело, ми добре знаємо. Маємо таку ситуацію, коли багато наших підприємств отримують замовлення і навіть виробляють продукцію, але вона здебільшого осідає на заводських складах. І не тому, що нікому не потрібна. Просто замовник не має чим розрахуватися з виробником.

Ось і виходить замкнене коло: люди місяцями не отримують зарплати, різко впала купівельна спроможність населення, а в магазинах майже зникли товари вітчизняного виробництва. Чому? Бо немає нормального обігу грошей, що є найелементарнішим показником здорової ринкової системи.

І ситуація не поліпшиться доти, доки замовник не матиме змоги взяти кредит і розрахуватися за продукцію, яка йому вкрай потрібна.

— Сьогодні зарубіжний інвестор не поспішає вкладати гроші в українську економіку. Чого він найбільше остерігається?

— Того, що в нас досі не упорядковані, не захищені законом норми економічного життя.

Ось порівняймо. Україна поки що має 550 мільйонів американських доларів інвестицій. А сусідня Угорщина протягом чотирьох років одержала 12 мільярдів доларів іноземних інвестицій. Як бачимо, різниця величезна.

Чим приваблює іноземного інвестора Угорщина? Бо там з самого початку запровадили доволі конкретне законодавство щодо підприємницької, кредитної і банківської діяльності. У нас досі цього немає. Ми ніяк не можемо прийняти закон про банки, бо не маємо власної валюти.

Маємо пам'ятати й про інше, мабуть, найголовніше: іноземний інвестор ніколи не вкладатиме власні гроші в державне підприємство. Бо підприємництво, бізнес — це не благодійництво, а цілком здорове прагнення заробити гроші, мати прибуток. На державних підприємствах інвестор зробити цього не зможе.

— Пане Романе, знаю про ваш намір реалізувати пілотний проект ринкових перетворень на базі Жовтневого району міста Києва. Звісно, з допомогою інвесторів. Та чи не може це видатися ще однією спробою збудувати комунізм в окремо взятому районі?

— Я не хотів би, щоб так витрактовували цей проект, принаймні я до нього так не підходжу.

Так, то є експеримент. Але він зачіпає багатьох людей. І перш ніж дати йому ходу, треба на 110—120 відсотків переконатися, що він дасть корисні наслідки. Бо експериментувати на шкоду людям — це злочин.

У даному разі йдеться про те, щоби спробувати на місцевому рівні, на найнижчій ланці суспільного життя, перевести деякі трансформаційні процеси в ході реконструкції нашого суспільства. Причому у всіх сферах: від економіки до шкільної справи.

Чому я свідомо йду на це? Щоби дати нашим науковцям, нашим економістам-ринковикам своєрідні козирі: ось маємо такі результати на місцевому рівні, то чому б нам не спробувати це зробити у більших масштабах, на макроекономічному рівні.

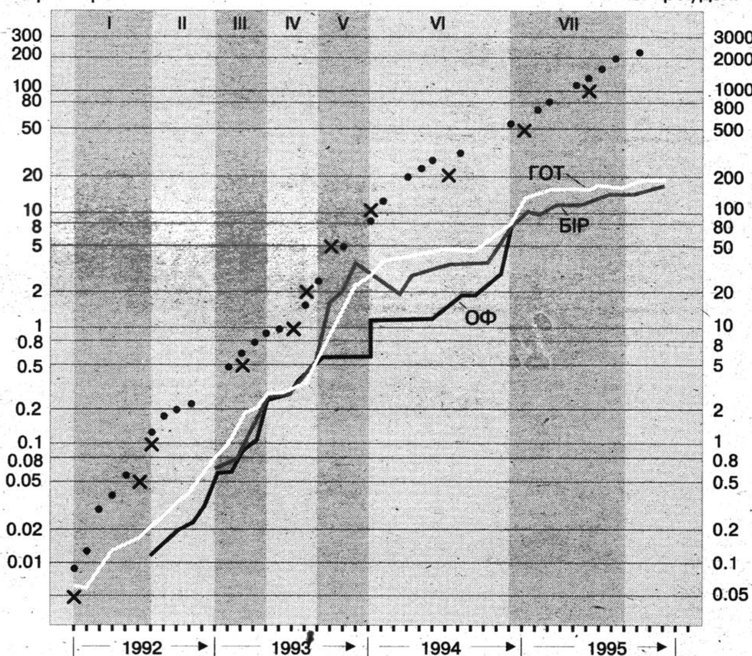
Розмову вів
Володимир
КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Сергій РОЖКОВ, незалежний експерт

НОВІТНЯ ВАЛЮТНА ІСТОРІЯ

Кількісний начерк

СЬОГОДНІ, коли проведення грошової реформи вже вкотре перенесено на пізніший строк (поки що на 1996 рік), доцільно підбити певні підсумки розвитку валютної системи України за останні чотири роки. У попередніх публікаціях досить докладно описано історію введення української валюти й формування системи валютного регулювання (див. «ГУ» № 120 і № 142). Мета цієї статті — дати якомога наочніший і якнайточніший опис динаміки валютних курсів карбованця в контексті еволюції української економічної політики.

1. Хронологія валютної історії України (1992—1995 роки)

10 січня 1992 р. в Україні поряд з рублем — на той час уже не радянським, але ще й не російським — в готівковий обіг було випущено купон НБУ. 23 червня 1992 р. в Дагомисі, під час україно-російських переговорів на найвищому рівні було досягнуто домовленості про введення в Україні національної валюти (про вихід України з «рублевої зони»). З 1 липня 1992 р. Центральний банк Росії відмежував внутрішні платежі від зовнішніх (стосовно «країн СНД»), внаслідок чого рубль став де-факто російською грошовою одиницею, а купон («купоно-карбованець») — українською. З 12 до 16 листопада 1992 р. в Україні було запроваджено власну грошову одиницю — український карбованець, представлений у готівковому обігу купоном НБУ. Перші плани введення гривні було оприлюднено в січні 1993 р., і відтоді гривня перетворилася на «віртуальну реальність» економічного життя України.

З 15 березня 1993 р. обмінний курс українського карбованця щодо іноземних валют почав установлювати Національний банк України за результатами торгів на валютній біржі. 12 серпня 1993 р. для обов'язкового продажу українськими резидентами 50 % експортної виручки Кабінет міністрів України на порушення власного декрету (від 19 лютого 1993 р.) встановив фіксований курс карбованця до долара США (5970 крб./дол.). 4 листопада 1993 р. було припинено валютні торги на УМВБ, а Законом України від 25 листопада 1993 р. було визначено, що обмінний курс карбованця встановлює НБУ за погодженням з Кабінетом міністрів. З грудня 1993 р. замість біржових торгів почали проводити валютні аукціони НБУ. Доларові торги на УМВБ поновилися 7 жовтня 1994 р., і з 31 жовтня 1994 р. обмінний курс карбованця почали знову встановлювати за результатами торгів на УМВБ. З 1 серпня 1995 р. в Україні припинено обіг іноземної валюти як внутрішнього платіжного засобу.

Отже, з січня 1992 р. до липня 1995 р. в історії української валютної системи можна виокремити сім періодів:

I. січень — червень 1992 р. — період «паралельного» обігу рубля і купона;

II. липень — жовтень 1992 р. — період функціонування «купоно-карбованця» — безіменної валюти де-факто;

III. листопад 1992 р. — березень 1993 р. — період формування нової системи валютного регулювання;

IV. квітень — липень 1993 р. — період внутрішньої конвертованості українського карбованця;

V. серпень — листопад 1993 р. — період «фіксованого» курсу карбованця;

VI. грудень 1993 р. — вересень 1994 р. — період «регульованого» курсу карбованця;

VII. жовтень 1994 р. — липень 1995 р. — період «уніфікації і зближення» валютних курсів карбованця.

2. Купюра у два мільйони карбованців можлива вже у листопаді

Із серпня 1995 р., очевидно, розпочався період «обмеженої лібералізації» українського валютного ринку.

На рисунку наведено графіки офіційного **(крива ОФ)**, біржового або аукціонного **(крива БІР)** і готівкового **(крива ГОТ)** курсів долара США до карбованця (графіки відношень **КАРБОВАНЕЦЬ/ДОЛАР**). Графік, позначений **хрестиками**, можна назвати графіком «випереджаючого курсу долара». Значення цього «курсу» чисельно дорівнюють номіналам карбованцевих купюр і припадають на моменти введення в обіг відповідних банкнот. Графік цього фіктивного курсу разом з графіком (позначеним **точками**) залежності обсягу емісії готівки від часу (видача з кас банків мінус надходження до кас банків) наочно демонструють те, що знецінювання карбованця перебуває у прямій залежності від зростання готівкової грошової маси. Хід цих графіків дає підстави, приміром, припустити, що купюра номіналом два мільйони карбованців може з'явитися в обігу вже на початку листопада.

З рисунка добре бачимо, що зростання офіційного, біржового і готівкового курсів долара слідують за зростанням обсягу готівки й «випереджаючим курсом долара». При цьому в 1992 — 1993 роках швидкості зростання курсу готівкового долара і грошової маси (кути нахилу відповідних графіків) були приблизно однакові, а в 1994 — 1995 роках курс готівкового долара зростав повільніше, ніж грошова маса. Останнє означає примусове стримування курсу карбованця від падіння і зростання девальваційного потенціалу карбованця. «Стримування» курсів карбованця в 1994 р. завершилося п'ятиразовою девальвацією карбованця у вересні — листопаді 1994 р., а серпень 1995 р. засвідчив, що ціна готівкового долара «за часів фінансової стабілізації» може протягом 4 днів легко зрости на 50 %. Одним з основних «стримувальних чинників» є затримування виплат заробітної плати практично всім категоріям працівників народного господарства. Тільки шахтарям, які становлять 5 % трудових ресурсів України, заборгованість по зарплаті у вересні цього року сягнула 35 трлн. крб. Якщо до заборгованості в зарплаті додати взаємні неплатежі підприємств, то про реальну ціну карбованця навіть страшно подумати — п'ятиразова девальвація карбованця сьогодні здавалася б вельми поміркованою. За такої ситуації говорити про грошову реформу можна лише в разі списання всіх боргів держави перед її громадянами.

3. Обмежена лібералізація і сезонна стабілізація

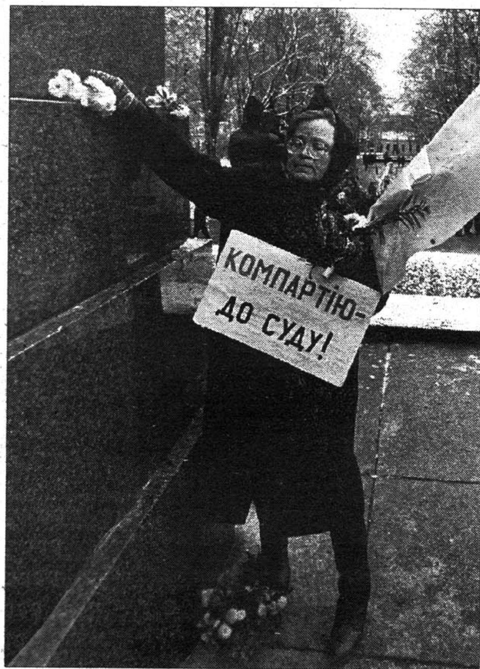
Кожному з названих вище етапів еволюції української валютної системи відповідає певна поведінка обмінних курсів карбованця (див. рисунок). Ця поведінка є відбиттям проваджуваної урядом і НБУ розподілювальної економічної політики, орієнтованої на девальвацію національної грошової одиниці і множинність її обмінних курсів (політика «двох курсів»). Хід графіків валютних курсів карбованця показує, що сценарії девальвації грошової одиниці можуть бути різні. Спільним у цих сценаріях є існування бар'єра між ринками готівкової й безготівкової валюти. Цей бар'єр підтримують численні валютні обмеження. Будь-яка спроба скоротити розрив між обмінними курсами карбованця (послабити валютні обмеження) супроводжується девальвацією карбованця. Послаблення валютних обмежень розширює коло покупців на валютному ринку, а сезонні грошово-кредитні емісії спричинюють істотне підвищення попиту на іноземну валюту. В результаті обмінні курси карбованця починають падати, валютні обмеження посилюються, розрив між курсами відновлюється, і курси «стабілізуються» — до наступної емісії чи послаблення валютних обмежень. І так далі.

Найяскравіший приклад дії описаної схеми дав 1993 рік, протягом якого валютна система України пройшла шлях від встановлення внутрішньої конвертованості карбованця до часткової ліквідації валютного ринку — припинення валютних торгів на УМВБ (періоди IV і V). Аналогічно події у валютній сфері економіки розвивалися у 1994 і 1995 роках (періоди VI і VII). Так, приміром, зближення біржового й готівкового курсів долара на початку серпня цього року призвело до сплеску ціни на готівковий долар і девальвації карбованця (приблизно на 10 %), після чого курси «розійшлися» і «стабілізувалися». Однак наприкінці другої декади вересня курс готівкового долара знову почав зростати, і з 18 вересня Національний банк установив 10-відсоткову межу для відхилення обмінного курсу карбованця від його офіційної ціни. Було встановлено й інші валютні обмеження. Та при цьому комерційним банкам було дозволено (у певних межах) купувати безготівкову іноземну валюту на міжбанківському валютному ринку під реалізацію готівки в обмінних пунктах і навпаки, що має вигляд «лібералізації» валютного ринку за умов посилення валютних обмежень.

Обмежена лібералізація валютної системи може привести до ситуації, аналогічної тій, коли долар коштував 60 копійок, а на чорному ринку за нього просили у 5—10 разів більше. Інакше кажучи, якщо офіційний курс карбованця буде завищений, то на офіційному валютному ринку єдиним потенційним продавцем готівкової іноземної валюти виявиться Національний банк, бо неможливо забезпечити конвертованість карбованця тим, що сьогодні називають валютними інтервенціями, — продажем узятої в борг іноземної валюти за емісійні карбованці. До того ж лібералізація валютного ринку дезавуйована обмеженням обмінних курсів карбованця.

На закінчення наголошуємо, що проблема валютного регулювання полягає не у зближенні курсів, а в установленні конвертованості національної валюти в контексті реформування економіки. Чотирирічні експерименти зі створенням гібриду розподілення й ринку свідчать про те, що за відсутності реформ можливі лише два режими функціонування валютної системи: девальваційний і режим «двох курсів». І все ж пошуки «третього шляху» як у валютній сфері, так і в економіці в цілому тривають.

Володимир КОРОЛЮК,
фото Юрія ВЕНГЕРЕША і Сергія КОВАЛЬЧУКА, «Голос України»

Посміхаємося, розлучаючись з минулим

Ми ніяк не позбудемося міфів. Про велику революцію і владу народу. Про свободу, рівність, братерство, подаровані «великим» жовтнем, який чомусь святкували 7 листопада. Аберація зору, свідомості, розуму.

Слава Богу, приходимо до тями. Не ламаємо списів, чи то пак древка прапорів, не шарпаємо одне одного за барки. Посміхаємося, розлучаючись з минулим. Бо жити з постійно поверненою назад головою — можна скрутити собі в'язи.

Росія як Росія

Сергій ПАВЛЕНКО

Стародубські козаки

***1677 РОКУ** стародубський полковник Петро Рославець, незадоволений обранням Івана Самойловича гетьманом, його політикою, вирішив просити царя відділити Стародубський полк від Гетьманщини і перейти під безпосереднє царське управління. Ця сепаратистська спроба, підкріплена доносом, тоді не увінчалася успіхом: полковника разом з іншими сподвижниками було звинувачено в наклепі й відправлено до Сибіру...*

Але настав буремний 1918 рік. Кілька північних повітів Чернігівської губернії зайняли більшовицькі війська. Делегати із Стародубщини, Суражчини, Новозибківщини, Мглинщини та Новгород-Сіверщини звернулися до Києва з проханням покласти край насильству й терору, що практикував радянський режим. «В занятой большевиками части уезда людей вырезают, как баранов», — інформував міністра внутрішніх справ України стародубський повітовий староста Кибальчич.

20 червня 1918 року голові української мирної конференції Шелухіну зі Стародуба було відправлено телеграму досить промовистого змісту: «Убийствами, насилиями, угрозами большевики вынуждают местное население подписывать заявление о присоединении северных уездов Черниговщины к Российской республике. Принимаются все меры устрашения для собрания большого числа подписей. Союз земледелия Стародубского уезда, доводя об этом до сведения Правительства, просит насильственно исторгнутым заявлениям терроризированного населения не придавать веры и не разъединять Черниговщины от родной Украины».

Про згадані вище історичні документи ніхто не знає на Брянщині. І хоч як прикро, не тільки про ці. У краєзнавчому музеї Стародуба я не знайшов нічого і про стародубського полковника Івана Скоропадського, який у 1708 році став гетьманом України. Немає там і бодай куточка, присвяченого Стародубському полку.

Взагалі, перебуваючи на Брянщині, у мене склалося враження, що історію цього краю у XX столітті намагалися старанно приховати від людей. Якщо в Україні видавали обласні історико-краєзнавчі томи (за всіх їхніх ідеологічних мінусів), то у північних сусідів — майже нічого. Так собі — окремі розвідки про Брянськ, Трубчевськ. Можна зрозуміти природу безпам'ятства місцевого населення...

У Гетьманській Буді Климівського району найвищі посадові особи, з якими бесідував, пояснювали походження села появою тут польського поселення. Хоча пізніше, вже вдома, я знайшов опубліковані документи: заснував його гетьман Іван Скоропадський!

Усе це пишу не для того, щоб загострити увагу читача на «исконно» українських територіях, розчинених у Росії, і поспівчувати українцям, які всі у південних районах Брянщини пишуться росіянами і розмовляють російською з українським акцентом, а то й словечками. Сьогодні не на часі роз'ятрувати територіальні рани, претензії. Бо ж на Стародубщині жили з давніх-давен сіверяни, а захисток тут мали тисячі і старообрядців, і втікачів-кріпаків з Московії, і переселенців з Правобережжя України.

Буду радий, якщо про це чесно буде колись написано в «Історії Брянської області». А поки що її нема.

І від того, як на мене, страждають насамперед самі росіяни. Адже без історій малих територій, без знання своєї минувшини, прабатьків можуть з'явитися лише сумнозвісні імперсько-претензійні великороси, а не справжні патріоти Росії.

Схоже, це останнім часом починають розуміти в Стародубі та в інших містечках Брянщини.

Зустріч із козаками відродженого Стародубського козачого полку по-доброму порадувала. Люди об'єдналися у прагненні відродити старовинні звичаї та традиції свого краю.

— За 70 років радянської влади, — каже козачий отаман Валерій Бєлов, — багато хто й забув, що він родом козак. А це були горді, мужні, волелюбиві люди, які вірили в Бога, свято дотримувалися православних чеснот, постійно йшли за покликом серця на захист Вітчизни від ворогів.

Об'єднання козаків народилося 1994 року. Знайшовши церковні книги з прізвищами стародубських козаків, полкова старшина почала посилено штудіювати історію. А натрапивши на книгу О.Лазаревського «Стародубський полк», видану в минулому столітті, несподівано відкрили для себе, що Стародубський полк входив до Гетьманщини і, до того ж, брав активну участь у визвольній війні Богдана Хмельницького...

Одразу встановили контакти з Чернігівським полком, українським козацтвом. Відбулися дружні зустрічі полкової старшини.

Козаком Стародубського полку став глава адміністрації Стародубського району Олександр Миронов. У приміщенні райадміністрації отаманському управлінню виділено на першому поверсі кабінет.

У планах козаків — створення фермерських господарств, ведення патріотичного виховання.

— Ми знаємо про ідею створення собору поблизу монумента Дружби, — ділиться думками Валерій Бєлов. — Але розташований віддалік населених пунктів, він матиме мало парафіян. На наш погляд, краще посприяти відродженню козачого собору 1617 року в центрі Стародуба. Він став би справжнім символом братерства та єдиної православної віри трьох великих народів: російського, українського, білоруського.

Ідея цікава.

...До хрипоти в голосі дискутував зі стародубськими козаками про Єльцина, Кучму, Кравчука, про Чечню. Вони дивилися на мене прискіпливим поглядом Останкіно (сюжет про табір УНСО!), навіть просили показати нову карту України, на якій буцімто «прихоплено» землі Брянщини, Курщини. А втім, незважаючи на деякі розбіжності й нерозуміння, ми все-таки розпрощалися міцним, дружнім потиском рук.

Брянська область.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

РИБАЛОЧКИ

***У ПРИДНІСТРОВСЬКИХ** селах до риболовлі призвичаюються рано, з малоліття. І хоча за рибальський день перемовляєш, бува, з десятками тих, хто обрав собі за звичай у вихідні посидіти з вудкою над водою, та зустрічі з малими рибалками врізуються в пам'ять якось по-особливому й надовго. Згадаєш таку — і потеплішає на серці: й посміхнешся сам до себе.*

«Таки впіймаю!»

Він прийшов на берег, коли ще тільки світало. Нажививши гачка хлібною балабушкою, вправно закинув вудку.

— На черв'яка, — обережно підказую, — карась нині краще ловиться. Дати?

— А мені карась не потрібен, набрид уже, — чую несподівану відповідь.

Помовчали. Я підсік чергового добрячого карася, демонстративно показав йому: диви загориться, таки стане ловити. Ніякої реакції. Аби якось зблизитися, заходжу з іншого боку:

— Ти що ж, сьогодні не в школі? По суботах начебто ж навчаються.

Зиркнув аж наче сердито.

— Я ще малий: до дитсадка ходжу.

Ще помовчали. Я вже й другого, третього карася до сажалки вкинув, а він усе на свій непорушний поплавок дивиться. Аж поки той таки здригнувся, пішов убік. Хлопчина різко підсік — і вже тримав у руці малюсіньку плоскирку.

— Ну от, — покепкував я з нього, — маєш рибу.

— А ви не смійтеся. Матиму!

Начепив оту плоскирку на гачка, знову закинув вудку.

— Так ти щуки забажав! — здогадуюсь.

— Авжеж! Великої, на кілограм!

Потому просидів він над водою ще години зо дві (ото, подумалось, терпіння!), та щука все не брала живця. Аж тут підкотила «Таврія», з неї визирнула молодиця:

— Андрійку, нам пора їхати до бабусі.

Хлопчина зітхнув, почав згортати вудку. Глянув, приязно вже, у мій бік:

— А я таки її впіймаю!

«Дам погратися...»

Вони йшли до річки кроків за десять попереду: хлопчина років восьми-дев'яти й ще зовсім малюк, ну, десь там п'ятирічний. Старший, поклавши на плече вудки, крокував широко, мов дорослий, а малий бігцем наздоганяв його, збоку зазирав в обличчя й говорив улесливим тоном:

— То ти, Василю, мені оцю вудку даси, з червоним поплавцем!

— Сказав же цю — значить, цю...

— А я ж ще не знаю, як наживляти. Покажеш?

— Покажу.

— Ой спасибі тобі. А знаєш, коли дядько Іван подарує мені м'яча, то я обов'язково дам тобі погратися.

Василь зиркнув поблажливо:

— Та хай ще подарує.

Малюк якось знітився, замовк, відстав. Обдумував, схоже, чим же все-таки віддячити Василю, який уперше, з усього було видно, взяв його на риболовлю, у тому разі, якщо дядько Іван таки не подарує м'яча. Бо через хвилину вже, прискоком наздогнавши товариша, знову збоку зазирав йому в обличчя:

— А знаєш, коли татко купить мотоцикла, то я його попрошу, аби дав тобі сісти за кермо.

Василеві та обіцянка здалася, очевидно, більш реальною й принадною, бо він аж зупинився:

— Не брешеш?

— Чесне слово! — поклявся малюк.

І рибалочки ще хутчіше покрокували до близької вже річки, перемовляючись уже про те про се. Головну угоду, схоже, було між ними укладено.

«Дозвольте підсоблю»

Надуваючи на березі Дністра свого гумового човна, не одразу й помітив, як підійшов засмаглий хлопчина років восьми-дев'яти.

— Доброго ранку. Дозвольте, підсоблю.

— З чого б то? Справа не обтяжлива, не втомився.

— Тоді давайте я поки що оту подушку вам надму. Це — сидіння?

— Авжеж. Надми, коли хочеться.

Закінчили майже одночасно. Хлопчина задоволено констатував:

— Ось бачите, тепер вам не треба гаяти час на подушку. У чому б ще вам допомогти?

Аж тут осінило:

— Тобі, може, щось потрібно? Із снастей?

Хлопчина зашарівся:

— Та, може, обміняєте на оце ось грузило хоча б одного гачка. Останнього обірвав, а в нас у магазині немає.

І простяг спішно добуту з кишені гайку.

— Е-е, та у тебе й гарного грузила немає, — мовив явно необачно, бо хлопчина знітився ще більше, хотів іти.

— Зачекай-зачекай, — притримав його за рукав. — Це я так. У мене того добра стачить. Отож мінятися не будемо, підсоблю так, чим можу.

Дістав коробку з гачками, відсипав йому на долоню з десяток.

— Ой, навіщо стільки? Мені один-два.

Вкинув йому в долоню ще й кілька дробинок — на грузило. Хлопчина аж затупцював від задоволення. І вже на ходу, бігцем прямуючи до вудки, що лежала на березі, пообіцяв:

— Поїде тато до Одеси, накупить усього — я вам обов'язково віддам. Ви ж тут буваєте, я запримітив. — І додав: — Хай вам риба ловиться — і все велика та велика!

Одеська область.

Побачене в дорозі

Василь БАБУХ, «Голос України»

Прощальний збір

Мабуть, кожен із нас не раз спостерігав, як гуртуються перед вильотом у вирій лелеки. Спочатку в піднебессі з'являються кілька пташиних сімей, до них поступово прилучаються інші і так аж доки не збереться зграя.

Неквапно кружляють птиці над рідними просторами, мовби прощаються з ними. Ширяючи по колу, довго-довго не зникають з овиду. Це нікого не залишає байдужим — і мале і старе підводить голову, щоб помилуватися бентежним дивом. Легкий смуток оповиває серце: на порозі осінь, ще одна осінь твого життя...

Гуртування притаманне майже всім видам птахів, навіть тим, які споконвіку не мігрують у теплі краї. Зверніть увагу на поведінку звичайних сірих горобців. Після літніх клопотів, перенесених у сімейному колі, вони раптово збиваються у зграйки і в такий спосіб продовжують боротьбу за своє існування: шастають по смітниках, дворах, з веселим цвіріньканням трапезують на лозах дикого винограду. Більшість орнітологів вбачає в основі цього явища сильно розвинутий спадковий інстинкт. Є й інші міркування. Та як би там не було, прощальний збір був і залишається великою загадкою світу живої природи.

Гуртування — це своєрідне пташине віче, проба сил перед далекою дорогою, особливо для молодого потомства, яке під опікою старших гострить свої крила, збагачує досвід.

У нинішньому році мені пощастило натрапити на дві лелечі гуртівки: одну з них випадково побачив поблизу села Дорошівці Заставнівського району Чернівецької області, другу — біля села Печеніжин Коломийського району сусідньої Івано-Франківської області. Такі побачення — дарунок долі, адже перед вами враз відкривається таємниця, що була запнута завісою невідомості.

В обох випадках лелечий десант висадився на ріллі, причому на свіжій. І це не було збігом обставин: птахи віддавна знають — де пройшовся плуг, там і шукай поживу. На полі ще снували трактори, доорюючи лан. Відвалені скиби сизо парували. Їх одразу ж обсідало цибате птаство. Видовище вражало красою: ріллю ніби враз притрусило снігом. Білий колір переважав над чорним: як-не-як навколо поважно походжали сотні чорногузів.

Звернув увагу на таку деталь: у гурті птахи довірливіші, ніж у сімейному колі. Майже впритул з ними бродила худоба, стояли пастушки. Неподалік ліквідовували якусь поломку трактористи. Лелек це ніскілечки не турбувало. Лише побачивши мою фоторушницю, вони раптово перервали свій полуденок: привернув увагу блискучий об'єктив. А за мить, звикнувши до незнайомого предмета, продовжили трапезу. Я безперешкодно натискував на кнопку затвора, фіксуючи на плівку пташину веремію.

Гурт, звичайно, додає сміливості. Я бачив, як ганебно тікав від пташиних гострих дзьобів заблудлий пес, що наважився забратися на лелечу територію.

Під Печеніжином я став свідком пташиної ночівлі. Звиклі до похідного життя, чорногузи й тут не забагли комфорту — спали, хто де міг, не гребуючи телефонними стовпами, дахами кошар, електроопорами. Вперше бачив, що місцем відпочинку обирався ліс. Вікові дуби майже повністю обліпили птахи. В сутінках здавалося, що дерева хтось обкидав ватою.

Помічено: місця прощального збору лелек стають традиційними. І це варто враховувати охоронцям природи.

Фото автора.

Борис ТИМОЩЕНКО, письменник

ДЕ ТА ДОБРА ДОРОГА,

або Чи маємо сьогодні справді українську православну Церкву?

Історично склалося так, що в Україні православних налічується десь у межах 35 мільйонів. Зрозуміло, від організації релігійного життя такої кількості людей залежить не тільки моральний стан суспільства, а й економічний та політичний розвиток усієї нашої країни. Але тут постає запитання: чи є сьогодні у нас та релігійна сила, яка здатна масово опановувати душі своїх вірних, а точніше — чи є сьогодні в Україні справді українська православна Церква? Питання на перший погляд видається абсурдним. Бо маємо Українську православну Церкву Московського Патріархату, Українську православну Церкву Київського Патріархату, Українську Автокефальну Православну Церкву.

Та про всі ці українські церкви хотілося б поміркувати у зіставленні з іншими національними церквами. Мова йде передовсім про ті, які виникли давно, з розпадом імперій, і постали з утворенням незалежних держав.

Мають вони спільні, чітко окреслені риси. Найперше, свій патріархат та автокефалію, себто повну незалежність і визнання цієї незалежності Вселенським Патріархатом. Дотримуючись догматики й канонів православної віри, співпрацюючи у взаємному визнанні з усіма помісними церквами, національні автокефальні церкви відбивають риси, душу, світогляд свого народу, чуйно реагують на потреби й проблеми свого суспільства, діють у межах законодавства своєї держави. Для національних церков богослужіння рідною мовою є давно усталеним і природним. Отже, в підготовці священнослужителів мовний фактор відіграє визначальну роль.

В ідеалі національна церква є головним помічником держави у формуванні морального, духовного, психологічного стану суспільства. Отже, завдяки своєму релігійному впливу всіляко сприяє розбудові державності, зміцненню незалежності своєї країни, а відтак — стимулює економічний, соціальний розвиток, який веде до життя, гідного людини, життя духовно багатого, щасливого, в любові й достатку.

І ось тепер, виходячи із світової православної практики, коли дивитися на наші українські православні церкви, переконуємося, що кожній із них всього необхідного в тій чи іншій мірі бракує.

Скажімо, Українська православна Церква Київського Патріархату може похвалитися тим, що проблема підготовки священнослужителів українською мовою розв'язана, на добрій дорозі утвердження принципу богослужінь рідною мовою. А в семінаріях та академії склалися достойні викладацькі колективи, куди, окрім високоосвічених теологів, входять науковці-гуманітарії, здатні мислити свіжо, по-сучасному, з урахуванням об'єктивних, правдивих концепцій та фактів. Тут також чутливі до відродження раніше заборонених норм української мови, її граматики.

Головне ж: УПЦ КП — церква незалежна, яка утворилася зі становленням державної незалежності України. Але вона трактується як неканонічна через самопроголошену автокефалію, через «розкольницьке» об'єднання.

У неканонічності, «розкольницьких» діях звинувачують певні сили й Українську Автокефальну Православну Церкву, що додає їй ще більш складних, суперечливих проблем у процесі становлення та утвердження, зокрема у формуванні своєї ієрархії, створенні навчальних закладів, викладацьких колективів тощо.

Українська Православна Церква, яка підпорядкована Московському Патріархатові, на сьогодні, здавалося б, має найбільше шансів бути міцною, повнокровною національною конфесією. За офіційними даними вона є найчисельнішою в Україні, має понад шість тисяч церковних громад, себто десь утричі більша за УПЦ КП та майже в дев'ять разів — за УАПЦ. Але якщо навіть відкинути залежність УПЦ від московського центру, то й тоді постає досить причин, які засвідчують: саме ця конфесія, яка іменує себе українською, має найбільше вразливих місць, котрі віддаляють її від взірця національної церкви.

Із Дій Святих Апостолів (Дії, 2, 2-12) довідуємось, як у день П'ятдесятниці на апостолів сходить Дух Святий і кожного наділяє вмінням володіти мовою народу, серед якого випадає проповідувати Слово Боже. Зішестя Святого Духа на апостолів — один з найважливіших Божих уроків, що вчить кожну церкву, кожного пастира знати й шанувати мову того народу, якому служить. Але чи засвоїли Божий урок російськомовні пастирі всіх конфесій? Чи допоміг Дух Святий духовенству й мирянам УПЦ змінити своє ставлення до української мови? На щастя, сьогодні можна констатувати певні зрушення порівняно з початком 90-х років. В семінарії, як повідомив ректор отець Микола Забуга, десь у межах 40 відсотків викладання ведеться українською мовою. Але це предмети загальноосвітні, а Святе Письмо, богословські науки, спеціальні церковнослужбові дисципліни майбутніми священиками, архієреями засвоюються традиційно російською мовою. І тут постає просте питання, — чи здатні будуть такі священнослужителі виконувати свої обов'язки українською мовою? Відповідь однозначна — ні. Виходить, що і в далекій перспективі в УПЦ як богослужбова панувагиме церковнослов'янська, а точніше — російська мова із домішками старослов'янізмів. Мовою проповіді, за окремими винятками, лишиться теж російська. На моє запитання, чому релігійні предмети не викладаються українською мовою, отець ректор відповів, що хай ліпше викладання ведеться доброю російською, ніж поганою українською. Адже всі підручники, вся програмна література на сьогодні лиш російськомовні. Звичайно, причина вагома. Але ж ця причина не завадила перейти на повне україномовне викладання в навчальних закладах УПЦ Київського Патріархату. І тут, наскільки мені вдалося переконатися, на лекціях звучить не суржикова, не погана, а добротна українська мова. Тоді постає нове запитання: в навчальних закладах однієї конфесії, і значно меншої, вдалося перейти на викладання українською мовою, а в іншій — ні? Щоб відповісти на нього, ніяк не обминеш причини залежності УПЦ від центру, який століттями був зацікавлений у русифікації України.

Отже, для православних навчальних закладів підручники, програмна література українською мовою сьогодні вкрай потрібні. Зрештою, не тільки для православних. А хіба не має такої потреби в навчальних закладах римо-католицьких, протестантських церков, що діють в Україні? Ось коли життя, сувора реальність починають диктувати свої умови, без міжконфесійного порозуміння, поєднання зусиль, узгодженості дій проблеми українізації навчального процесу в християнських церквах не розв'язати.

Але яка програмна література, які підручники необхідні майбутнім душпасторам? Можна піти шляхом найменшого опору — перекласти українською те, що є. Воно значною мірою так може бути. Одначе науки, пов'язані з історичним розвитком, в більшості написані в старі часи. Програмна література для духовних навчальних закладів потребує радикальної об'єктивізації з урахуванням аргументовано правдивих, демократичних концепцій, позбавлених імперської тенденційності, сповнених толерантності й міжконфесійної взаємної поваги. Ми почали нове життя в новій Україні, нашим майбутнім душпасторам потрібні для навчання нові підручники, новий підхід до програмної, духовної літератури. А таке велике, складне завдання самотужки безсила розв'язати будь-яка християнська конфесія в Україні.

Без міжконфесійного порозуміння, поєднання зусиль неможливо також розв'язати найпекучішу сьогодні проблему богослужіння рідною, а відтак найдохідливішою мовою. «Але в Церкві волію п'ять слів зрозумілих сказати, щоб і інших навчити, аніж десять тисяч слів **чужою** мовою! (Перше послання ап. Павла до Коринтян, 14:19)».

Український народ багатоетнічний. І сьогодні, хоч як парадоксально, поталанило найбільше україномовним віруючим, бо в переважній більшості храмів УПЦ Київського Патріархату та майже у всіх храмах УАПЦ богослужіння відбуваються сучасною українською мовою. І це велике щастя розуміти кожне слово служби Божої, кожне слово молитви, спрямованої до Бога. І Всевишній тебе почує лише за умови, коли сам знаєш, що просиш. Але чи чує він сьогодні молитви тих, хто звертається до Бога мовою, яку важко розуміє, а переважно й зовсім ні. Адже увесь цивілізований християнський світ, віддаючи шану первомовам богослужіння — старогрецькій, латинській, церковнослов'янській, давно перейшов на сучасні національні мови. І лише в церквах, підпорядкованих Московському Патріархатові (а це — неосяжні простори колишнього СРСР) і далі панує церковнослов'янська мова. Щоправда, в московському звучанні її важко назвати церковнослов'янською, а від цього ще складніша, надто для новонавернених, особливо для дітей, молоді. Тому хочеться, щоб у сучасній Україні по храмах Божих чулася молитва і сучасною українською, і російською, і білоруською, і болгарською, і грецькою, і гагаузькою, і румунською, і циганською, і мовою кожної православної меншини. Таке розв'язання проблеми буде й великим нашим національним набутком.

Одначе реальність сувора й сумна. Не тільки серед російськомовних православних віруючих, а й серед звичайних українських селян, які за звичкою ходять у «руську» церкву, і сьогодні побутують, ширяться настрої, що українська мова не благодатна, не канонічна, і Спаситель не почує молитви українською мовою.

І хто тоді настроює мирян проти української мови, національного герба-тризуба, який називають «орудием пытки дьявола»? А хіба таке невігластво й зневага до українських святинь не є однією з важливих причин міжконфесійних конфліктів?

Нещодавно в програмі «Благовість» первоієрарх УПЦ МП, митрополит Володимир (Сабодан) наголосив, що роз'єднаність знесилює православ'я, а відтак знесилюється і наше суспільство, і наша держава. В ім'я порозуміння, зміцнення на перших порах добре було б знайти шляхи для плідної співпраці між церквами, для розв'язання пекучих спільних проблем.

До таких, думається, владика зараховує і названі мною. Гадаю, справі може зарадити створення Українського християнського центру, де місце знайшли б Український православний інститут, Український католицький інститут, Український протестантський інститут. Одразу постає питання: а чи під силу це зубожілим нині церквам? Але ж до співпраці можна залучити провідні університети України, діаспори, християнського світу. Одразу спливає на думку Києво-Могилянська академія, її релігійний відділ, добре підготовлені викладачі, науковці. А творчі, громадські, різні релігійні організації й товариства. УХЦ впритул міг би займатися і найважливішою сьогодні проблемою повного, досконалого перекладу Біблії сучасною українською мовою, який однаковою мірою годився б для всіх християнських конфесій. Такий переклад уже ведеться Українським біблійним товариством. Але чи під силу це одній організації?

Гадається, що осторонь такої плідної, взаємокорисної співпраці не стояла б і держава. Нарешті потрібна продумана державна програма релігійного відродження України.

Я, певно, не є оригінальним у своїх пропозиціях. Хіба мало їх пропонувалося на сторінках преси, і зокрема, керівними органами УПЦ Київського Патріархату. Але тут каменем спотикання ставало звинувачення УПЦ КП у неканонічності. Такі ж звинувачення лунали й на адресу УАПЦ. Даруйте, але як можна звинувачувати в тому, чого насправді не існує. Адже канонів про надання автокефалії національним церквам не вироблено, їх нема, їх треба прийняти на вселенському Соборі. А ті помісні церкви, які сьогодні існують, визнані, свою автокефалію оголошували самочинно. Тож УАПЦ, УПЦ КП тут не є першовідкривачами і грішниками, вони за приклад узяли дії церков-посестер.

З іншого боку, на адресу УПЦ лунають докори про її залежність від Московського Патріархату, і це, мовляв, є головною перешкодою до порозуміння. Зрозуміло, церкву, яка не може самостійно вирішувати свої проблеми, важко назвати національною, українською. А втім УПЦ сьогодні уже не та, що була три роки тому. Тут народилися здорові християнські сили. А такими я вважаю тих ієрархів, священиків, мирян, які дотримуються Христової заповіді любити ближнього, як самого себе, тих, які люблячи, скажімо, російський народ, російську мову, не менше люблять український народ та українську мову.

Треба підтримати починання світлої пам'яті Патріарха Володимира, який разом із Патріархом Дмитрієм показав приклад братерського порозуміння, реалістичного мислення. «Під час нашої зустрічі в червні, — пише Патріарх УАПЦ Дмитрій у своєму Зверненні («Наша віра», липень — серпень, 1995 р.) — ми говорили про поєднання, якого чекають православні священики й віруючі Церков. Ми домовились по єпархіях збирати собори для висунення гідних. Ми говорили про відмову від сану задля вибору єдиного Патріарха Української Православної Церкви».

Ось він, початок тієї доброї дороги, що веде до єднання, котрого так чекають стомлені від розбрату люди, які хочуть молитися у душевному спокої та братній любові.

Леонід КОРЕНЕВИЧ, директор Будинку письменників України

Книжковий кіоск

Гуртуймося вріднім слові!

У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ розвитку України сьогодні дедалі виразніше звучить голос видавництва «Смолоскип» імені Василя Симоненка. Так-так, саме того «Смолоскипа», за переховування видань якого ще не так давно можна було загриміти в краї холодні й віддалені на тривале примусово-табірне перевиховання. А тепер у приміщенні Будинку письменників України розгорнута виставка книг цього популярного в нашій країні видавництва.

Коли в Україні набули нового розгулу ідеологічно-політичні процеси над Світличним, Стусом, Сверстюком, подружжям Калинців, братами Горинями, американський інженер-хімік українського походження Осип Зінкевич заснував у США, в Балтиморі, українське видавництво «Смолоскип» імені Василя Симоненка. Разом з друзями та за активної участі дружини Надії він узявся заповнити, хай і через американський континент, ту нішу, яка мимоволі утворилася в українській культурі. Завдяки підтримці членів української громади у США та Канаді Осип Зінкевич за короткий час спромігся зібрати, упорядкувати й видати зібрання творів Миколи Хвильового у 5-ти томах, яке й на сьогодні є найповнішим виданням цього провідника українського відродження 20-х років. З маркою «Смолоскипа» вийшов і збірник матеріалів «Лесь Курбас», «Василь Стус у житті, творчості, спогадах», розтерзаний у ті часи й паплюжений на всіх ідеологічних перехрестях «Собор» Олеся Гончара, збірки віршів заборонених в Україні Ліни Костенко, Ігоря Калинця, «Сибірські новели» Бориса Антоненка-Давидовича, збірки самвидавчих матеріалів «Український правозахисний рух» та «Українська Гельсінська група», двотомник спогадів Докії Гуменної.

Видавництво «Смолоскип» Україна

Та лише ледь-ледь зазоріло над політичним небокраєм України, як невтомний Осип Зінкевич один із перших серед діаспорних діячів опинився на батьківській землі і, починаючи з 1991 року, заходився налагоджувати роботу «Смолоскипа» в Києві.

Ставши до роботи в Україні, пан Зінкевич одразу ж відчув, що тут бракує нової довідкової літератури. Тим паче — укладеної за світовими зразками. В Україну приїжджають зарубіжні політики, бізнесмени, туристи, а ознайомитися з нею їм ой як не просто! Тож і заходився Осип Зінкевич, взявши в помічники молодого співробітника «Смолоскипа» Володимира Гулу, упорядковувати **ілюстрований путівник «Україна»**.

Ось він на моєму столі, у двох виданнях — українському й англійському.

Ошатний томик на 450 сторінок у голубій твердій обкладинці. Інформація систематизована таким чином, щоб задовільнити потреби як звичайних туристів, так і ділових людей. Зібрана за регіонами, себто — областями.

Скажімо, ви зібралися на Черкащину? Прошу, у відповідному розділі підібрані відомості про пам'ятки історії та архітектури в даному куточку України. Путівник зорієнтує вас і в обласному центрі, і в найбільших містах краю, і в знаменитих з історії найвизначніших менших поселеннях. З його допомогою ви можете скласти програму свого перебування саме тут — до ваших послуг адреси театрів, музеїв, ресторанів, кафе й барів, універсальних і сувенірних магазинів, готелів, спортивних споруд. Подано й телефонні номери служб пасажирського і міського транспорту, адреси банків, пунктів обміну грошей.

Ви можете дізнатися з путівника про порядок отримання візи, про митні вимоги, знайдете адреси іноземних посольств в Україні та українських — у закордонні, одержите інформацію, як зателефонувати з даного міста в будь-який куточок світу.

Путівник зручний за форматом і обсягом, надзвичайно простий у користуванні. У такому вигляді інформація про Україну подається вперше. Планується систематично перевидавати путівник із внесенням до нього оновлених даних.

Письменник Іван Багряний уже досить знаний в Україні своїми романами «Людина біжить над прірвою», «Тигролови», «Сад Гетсиманський». «Смолоскип» нещодавно подарував нам його поезію, прозу, публіцистику у книзі «Під знаком Скорпіона». Олександр Шугай підібрав з домашнього архіву письменника його роздуми про сталінські й гітлерівські катівні, про долю України та місце інтелігента, письменника у боротьбі за її волю. Переважна більшість матеріалів друкується вперше й допоможе нам краще пізнати й зрозуміти наше минуле.

Справжньою подією в культурному житті України став вихід у «Смолоскипі» книги професора Петра Одарченка **«Тарас Шевченко і українська література»** з передмовою і за редакцією Осипа Зінкевича. За книгою стоять довгі роки напруженої праці. Після закінчення Ніжинського інституту народної освіти в Україні, затим, по шістьох роках тюремного ув'язнення, в Курську, а після війни — по закордонах.

Автор поставив перед собою завдання — донести до читача слово істини, викрити помилки й перекручення в трактуванні життя і творчості Тараса Шевченка різними ідеологічними фальсифікаторами.

В Україні ця робота надрукована вперше. Як, і знов-таки уперше з'явиться незабаром на рідній землі завдяки тому ж «Смолоскипу» ще одна праця П.Одарченка — «Українська література». Це, передовсім, розвідки вченого-літературознавця про творчість видатних українських письменників XIX—XX століть — Павла Грабовського, Володимира Винниченка, Олени Пчілки, Миколи Куліша, Михайла Драгоманова, Григорія Чупринки, Василя Симоненка. Має нагоду читач ознайомитися в цій книзі і з біографіями заборонених колишньою владою в Україні письменників М.Ореста, Г.Щербини, О.Зуєвського, Л.Івченко та інших.

Уперше (ви помітили, як часто вживаємо це слово, говорячи про видання «Смолоскипа»?) маємо змогу познайомитися з поетом Мусієм Кононенком, чию збірку віршів «Хвилі» видав «Смолоскип». Молодий дослідник літератури В.Погребенник відібрав з раритетних книжок та архівних матеріалів кращу частину оригінального поетичного доробку поета-селянина М.Кононенка (псевдонім Школиченко, 1864—1922 роки). Свого часу вибрані поезії «Хвилі» виходили в Полтаві (1917—1918 рр.) та й по тому. Понад сім десятиліть ім'я Кононенка було невідоме в Україні. Повернулося. Сподіваємося, назавжди. До речі, завдяки фінансовому сприянню онуки поета —Оксани Колісниченко (США).

Не цурається «Смолоскип» і нашого сьогодення. То організовує разом зі Спілкою письменників України науково-теоретичні конференції «Резонанс Пантелеймона Куліша в наш час», «Микола Хвильовий в літературі й сучасності», то входить у співпрацю з творчою асоціацією «500» і видає антологію 20-ти молодих поетів України «Молоде вино» та встановлює свої премії молодим літераторам, то масовим тиражем друкує «Думки проти течії» відомого громадсько-політичного діяча Юрія Бадзьо, «Влада — опозиція — держава в Україні сьогодні».

Таким чином, як і двадцять сім років тому («Смолоскип» розпочав свою ходу в 1968 році), видавництво тримає руку на пульсі життя України, аналізує, виносить на суд читача, тепер уже безпосередньо в Україні, слово істини, слово правди, вводить до культурного процесу імена і твори, без яких годі й говорити про широкий історичний контекст розвитку української культури.

Наші першодруки

Петро ПЕРЕБИЙНІС

Наді мною осінь проліта на коні багряно-золотому

***

Ах, красуня з косою ріки!..
Квітла гречка на ниві-сорочці.
Крукотіли довкола круки,
джеркотіли ватаги сорочі.
Розпинали красу золоту
на смугастих стовпах придорожніх.
Чорний вихор котив сироту
за тумани, за вічні морози.
Ах, красуня! Майнуло, як сніг,
на колючих дротах віддзвеніло...
Поборола сім бід. А своїх
яничарів змести не зуміла.
Розкошують вони у раю,
виціловують макові губи,
і вродливу небогу свою
продають ні за гріш, душогуби.
Не зігріє промінчик струни,
не поможуть ні сльози, ні чари.
Ах, красуне! Цвіти і строни:
— Яничари мої, яничари!

***

Піниться, шаліє шумовиння,
закипає патока терпка.
Чортики на рештках домовини
хвацько витинають гопака.
Молотами б'ють себе у груди,
посипають попелом чуби.
Репаються пельки від огуди
на руїнах лютої доби.
Дивні часи якісь настали.
З піною спливає каламуть.
Лізуть на порожні п'єдестали
грішники, що сраму не імуть.
Зблискує у мареві задушнім
золото підкови на блосі.
Господи! Спаси нікчемні душі,
опусти нечистих з небесі!

Пророк Іуда

Не вмер Іуда. Він живий ще.
Він чисті душі погубив.
Він піднімається все вище
по східцях слави і ганьби.
Іуда з нами ще пребуде.
У дзвоні маршів та пісень —
перелицьований Іуда
овечок лагідних пасе.
Він став пророком. Він месія.
Йому вклоняються слабі.
Він зерна правди людям сіє,
а жниво скошує собі.
Він розкладає на купюри
єство іудине своє.
За бронзу ближнього купує,
за чисте злото продає.
Іуда брата не забуде,
візьме усе, що недобрав.
О люди! Бійтеся Іуди,
його лукавого добра!

Медове літо

Гуде на сонці пасіка
бджолиною ордою.
Старенька груша-спасівка
вдихає дух медовий.
Із юності правічної
дивлюся в очі карі.
Вощиною просвічує
над нами жовта хмара.
Над нами в тихім затінку
медове літо лине.
Ой пасіко, ой матінко!
Ми здружені бджолини.
Кому — спішити з ношею,
кому — нектар збирати.
пропахла сіном скошеним
щаслива наша хата.
У неї ми не пасинки.
Достигло літо миле...
Небесна грушо-спасівко,
спаси нас і помилуй!

***

Ми ходили з татом на баштан.
У незнайомій галактиці —
скільки бачило око —
аж під саме небо розкотилися
жовто-зелені глобуси-кавуни.
Вони трималися за землю
пересохлими пуповинами
і кружеляли з теплою планетою,
як тимчасові її супутники,
а довкола них кружеляли джмелі.
Ми стояли серед баштану
і дивувалися:
щось незбагненне діялось
в цій незнайомій галактиці...
Де ж ти, тату?
В якій галактиці?
Повернімось, тату, на баштан!

Мама з пісочним годинником

Купила матуся пісочний годинник.
Щодня на полицю кладе його, дивна.
В макітрі картоплю товче
і дивиться через плече.
(Пісочок тече і тече).
Матуся немовби кудись поспішає.
У цьому годиннику наче душа є.
Годинник цей, мамо, простий,
закинь ти його чи розбий!
Таж є ось будильник,
сім'єю моєю
тобі подарований до ювілею.
Щоранку тебе він будив.
Ну чим він тобі не вгодив?
Зажурено дивиться мама крізь мене.
Така ж вона дивна, така незбагненна!
З пісочка не зводить очей.
І серце пронизує щем.
Шурхоче пісок...
Не треба! Не хочу!
(Пісочок тече і тече...)

***

Ще Господь листкам зеленобровим
присуду святого не писав.
Ще в гіллястім затінку діброви
світяться веселі небеса.
Та вітрами січені висоти
вже торкає пензель полину.
І несуть пушиночки осоту
золоте насіння вдалину.
І ступає літо на місточок,
за яким з вишневого шатра
враз червоно зблискує листочок,
мов холодний привид снігура.

***

У високій просині пливе
павутина бабиного літа.
Посивіло небо світове,
а мені не хочеться сивіти.
Листопадом стеляться літа
і зовуть у далеч невідому.
Наді мною осінь пролита
на коні багряно-золотому.
Поспішають вільні журавлі,
а мені не хочеться спішити.
До моєї теплої землі
небо літом бабиним пришите.

***

Стернею дні поранені.
Ах, конику! Заграй мені
на скрипочці зеленій.
Ти геній!
Та вже струна порвалася,
І свиснула крива коса,
мов блискавка вогниста...
Мій конику, нагнися!
А коник біля скрипочки
кладе розбиту скрипочку
на свій зелений плащик і плаче...

***

Мій погляд не дрімає на поверхні
незрозумілих явищ і речей.
Веселка у зіницях не померхне,
оперезавши небо обручем.
Не згасне таємнича іскра суті
у мовчазному камені століть.
Бо, зрештою, усе на світі суще
в основі щось приховане таїть.
Шукаю дивні лінії-химери —
а бачу обрис милого чола.
Колись краса Мілоської Венери
шматком простого мармуру була.

***

Розгубило небо зорі.
Дивні зорі... Де вони?
Наше поле неозоре
випливає з далини.
Наше поле перейшли ми.
і не згледілись, коли
відшуміли сніжні зими,
безом весни одцвіли.
Тільки просо половіє
від серпневого тепла.
Жовтий вітер з поля віє
і шепоче: ти прийшла...
Ти моя. Живімо просто.
Він чатує під вікном.
Недаремно стигле просо
гірко пахне полином.

Дим розлуки

Уже відходить поїзд мій поволі
при світлі затамованих сльозин.
Пливе перон у сяйві-ореолі,
а на пероні — ти, дочка і син.
Чіткі жіночі постаті в червонім
засмучено зникають серед стін.
А син біжить уперто за вагоном
і щось мені гукає навздогін.
Біжить синок-журавлик за мною,
знеможено біжить — і відстає.
І там, за димовою пеленою
життя моє сльозою розтає.
Гойдається зірниця невагома
у синьому вагонному вікні.
Задушливо у затишку вагона,
і щось болюче мариться мені.
Душа бунтує. Серце не здається.
Але в очах спливає лиш одне:
біжить, біжить синок,
і вже, здається,
він поїзда мого не дожене.

Київ.

Келеберда — село старовинне, козацьке

Це стверджують автори книги «Келеберда», яку створили місцеві жителі і видали на власні кошти при сприянні колгоспу «Дніпровська хвиля». Презентація книги відбулася у Спілці письменників України.

Директор Будинку літераторів Леонід Кореневич, письменники Михайло Шевченко, Юрій Шилов щиро привітали авторів книги про історичне козацьке село, що віками стоїть над Дніпром на краєчку Полтавщини, де лісостеп переходить у степ, про життя й справи його славних жителів, трудівників, про молоду зміну.

Книгу створено завідуючою сільським музеєм В.Марченко, зоотехніком І.Власюком, головою колгоспу В.Прядком та іншими жителями за допомогою спогадів своїх односельчан, ветеранів Великої Вітчизняної.

Євген ПАРІЙСЬКИЙ (Укрінформ).

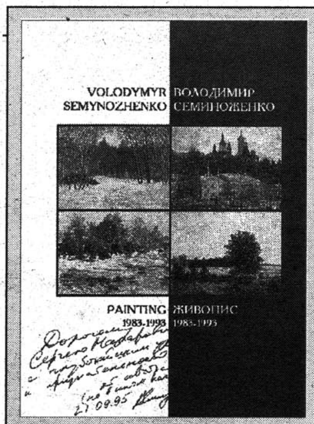
А може, все ж таки є спосіб зупинити мить чудову?

Володимир СЕМИНОЖЕНКО
«Живопис. 1983—1993».
Видання НПК-Банку, Харків.

«ЛЮБЛЮ я дуже небо. Воно для мене є основою тональності всієї картини, воно має жити разом із землею, яка виступає на його тлі своїми формами, предметами, рослинами. Я б'юся над небом, вишукую його тремтячі відтінки, величність хмар, прозорість і глибину. Іноді я посилюю його тон, хоч завжди заховую загальну тональність; це я роблю тоді, коли небо саме по собі не грає головної ролі, а служить лише тлом для освітленої сонцем землі — хат, квітів, дерев», — під цими словами з рукопису видатного українського пейзажиста Миколи Бурачека з повним правом міг би підписатися Володимир Семиноженко.

Адже саме небо є одним з основних образів його живопису. Це говорить не лише про його високу мистецьку культуру (подивіться як виписували небо найяскравіші представники харківської пейзажної школи — той самий Микола Бурачек чи Сергій Васильківський, а потім перейдіть до французьких «барбізонців» — Н.Діаза, Ш.Ф.Добіньї, Т.Руссо, Ж.Дюпре, К.Труайона), але й дає підстави судити про певний мистецький світогляд. Володимир Семиноженко (ми плануємо через деякий час опублікувати інтерв'ю з ним) — пейзажист із філософією глибокого оптимізму. І чи малює він бездонність степового неба («Край села», «Полудень»), чи куточки слобожанської природи («Хмари над заводдю», «Тіниста галявина», «Дорога за обрій»), чи звертається до натюрмортів («Букет-І», «Букет-ІІ») — в кожній картині він виявляє свою цілісну мистецьку натуру, усвідомлене переконання про вічність життя на землі і скороминучість людського існування. Останнє особливо помітно в картинах кінця 80-х років, періоду певних підсумків в творчому житті й усвідомлення характеру свого малярського таланту. Володимир Семиноженко обрав традиційний шлях для переходу від періоду аматорства до утвердження себе як художника-професіонала. Говоримо про період аматорства тому, що живопис, хоча й відіграє в житті Семиноженка досить значну роль, не є його щоденним заняттям. Він — академік Національної академії наук України, фізик, а нині — народний депутат України. Як сказано в передмові до його альбому репродукцій, він «хоче переконати в тому, що наш суперечливий час вимагає від особистості не односторонності, фанатичності крайніх переконань, а врівноваженого спокою розуму, нелегкого та вдячного уміння доповнити і пом'якшити повсякденну напругу побуту чітким розумінням самоцінності й краси буття».

Не звертаймо увагу на певну риторичність пропонованого уривку, який більше характеризує Семиноженка-політика, і повернімось до Семиноженка-митця. Утвердження останнього — 1992 року пейзажиста прийнято до Спілки художників України спричинило емоційний спалах («Квітковий феєрверк», «Золотий букет»), що нагадує любителям живопису виставки пейзажів Миколи Глущенка кінця сімдесятих років — та сама нервова насиченість кольорів, те саме нестримне бажання вивести глядача зі стану спокійного споглядання світу... Але вже в цих роботах з'являються настрої, що визначають ниніщній — зрілий період митця. Коли ми говорили про традиційність обраного В.Семиноженком шляху до самобутності, то мали на увазі його звертання до теми осені. До речі, Семиноженко є тим образом «фізика-лірика», навколо якого ламали списи учасники інтелектуальних дискусій за часів «хрущовської відлиги» після сталінської політичної зими. Серійність його робіт — переконливий доказ гармонійної дуалістичності його людської натури, коли таланти й науковця, й митця взаємодоповнюють один одного. В серії «Осінь» («Осіння алея», «Осінній етюд», «Листопад», «Осінь на Слобожанщині»), незважаючи на деяку нервозність мазка, В.Семиноженко виступає як упевнений у собі пейзажист, як людина, що врівноважила в собі існування двох крил нуртливої душі — і відданість науці, і щиру потребу в мистецькому самовираженні. Жовті чи золотаві тони осінніх пейзажів Слобожанщини, майстерно передане відчуття простору виказує прагнення художника зафіксувати постійно змінне розмаїття станів природи, а отже й світу, і при цьому внести у твір власне сприйняття побаченого. Не чужі В.Семиноженку і впливи імпресіоністичної школи живопису (й закономірно, адже С.Васильківський, а особливо М.Бурачек, удосконалювали свою майстерність саме на зразках майстрів, які й склали її основу). Після захоплення більшістю пейзажами В.Семиноженка хочеться повторити слова Т.Руссо: «Ми не повинні позбавляти дерева того повітря, якого вони так потребують. Писатимемо так, щоб людина дихала, щоб дерево росло».

Успіх пейзажів Володимира Семиноженка у глядача (а його картини вже бачили не тільки харків'яни, але й шанувальники живопису Києва, Сум, тодішнього Західного Берліна) — явище, яке буде завжди супроводжувати творчість художника-науковця. Бо він перебуває в постійному пошуку. Свідченням цього є й, наприклад, його серія зимових пейзажів. Маю на увазі картини «Перший сніг», «Після хуртовини», «Зимова алея», якими Семиноженко нагадав імпресіоніста Клода Моне періоду його «Руанських соборів». В них відтворений той дивовижний стан природи, коли все зникає в світлі—повітрі (можливо, це символ вічності життя, нескінченності земних просторів?), коли предмети втрачають свої обриси і виднокіл розчиняється у безвісти, а земля непомітно переливається в небо... Очевидно, це є найвище свідчення того, що митець глибоко усвідомлює — людина лише частина цього мінливого світу і шлях її лежить у пошуку гармонійного існування з природою.

Віталій АБЛІЦОВ.

Реклама

Panasonic KX-F130BX - это одновременно факс, копировальный аппарат, автоответчик и интегрированная телефонная система.
Купив Panasonic KX-F130BX, вы приобретете надежного помощника.
Прошла пора упущенных возможностей.
Теперь в любое время дня и ночи, даже в ваше отсутствие, предварительное включение автоответчика и факсимильного аппарата обеспечит получение четких устных сообщений и факсов.
Кроме того, вы сэкономите драгоценное время, используя копировальные возможности аппарата и интегрированную телефонную систему со спикерфоном.
Доступный, пользующийся колоссальным спросом, Panasonic KX-F130BX - необходимый компонент любого бизнеса!

Мы рекомендуем пользоваться аппаратурой, которая рассчитана на 220 В.

Наконец-то появился доступный факсимильный аппарат, совмещающий в себе сразу 4 функции!

Panasonic KX-F130BX

Панасоник, Япония. Настоящее Качество!

Panasonic
Панасоник

СТАНК

енергетика
будівництво
металургія
інвестиції
сільське господарство
маркетінг

м.Харків, вул. Пушкінська 79/2,
тел. 43-21-71, факс 43-26-63

Международный
семинар-выставка
Автоматизация-95
с 22 по 24 ноября 1995 г.

- IBM-совместимые контроллеры УНИКОНТ для создания в кратчайшие сроки АСУТП и электронных щитов КИПиА;
- программируемые контроллеры, в т. ч. всепогодные необслуживаемые управляющие вычислительные комплексы;
- промышленные персональные компьютеры и рабочие станции;
- оборудование для рабочего места оператора-технолога;
- многопультовые системы на базе IBM/PC; сетевые средства;
- пакеты прикладных программ;
- метрологическая аттестация измерительных каналов;
- поставка программно-технических контроллеров, создание АСУТП «под ключ».

НПО «КВАНТОР»
г. Северодонецк Луганской области.
Тел.: (06452) 2-76-29, 2-76-07.

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
"СП МАНОМЕТР"
реализует со склада в Харькове:
- датчики давления, расхода, уровня температуры «Сапфир-22М», МТ100, ДСС, ТГС и т. д.;
- манометры и вакуумметры МО, МТИ, МТК, МТП, ДМ, МП и др.;
- блоки питания и преобразования сигналов БПС-90, 4БП36, БИК-36М;
- блоки и устройства тепловой автоматики Ф34, ФДЧ, Р25, РС-29, ДТ-2Т, МЭОК-25/100

и другую продукцию российских предприятий.
Почтовый адрес: 310050, Харьков-50, а/я 905.
Тел/факс: (0572) 12-75-77, 22-82-21, 22-52-37.
Телефоны: (0572) 12-08-67, 12-53-77, 20-67-47.

Промышленно-торговая фирма «ЮСИ»
реализует ДИХЛОФОС со склада в Харькове (оптовые скидки).
В продаже более 20 наименований товаров бытовой химии, парфюмерии и др.
Прайс-лист и справки по тел./факсу (0572) 51-31-10.

Информация о первом выпуске инвестиционных сертификатов

акционерного общества закрытого типа

Инвестиционная компания «Евроинвест»

1. Сведения об инвестиционной компании

1.1. Полное наименование инвестиционной компании: Акционерное общество закрытого типа Инвестиционная компания «Евроинвест».

Сокращенное наименование: АО ИК «Евроинвест».

Организационно-правовая форма: закрытое акционерное общество, форма собственности — коллективная.

Тип взаимного Фонда инвестиционной компании: закрытый взаимный фонд.

2. Инвестиционная декларация взаимного фонда

2.1. Общие положения

2.1.1. Наименование: филиал акционерного общества инвестиционной компании «Евроинвест» взаимный фонд «Первый».

2.1.2. Вид: закрытый взаимный фонд.

2.1.3. Адрес: Украина, 310180, г. Харьков, ул. О. Яроша, 18 «А».

2.1.4. Срок деятельности Фонда: — 25 лет.

2.2. Предмет, цели и основные направления инвестиционной деятельности Фонда.

2.2.1. Цели деятельности Фонда:

а) обеспечение прироста и доходности производимых инвестиций с обязательным учетом условий распределения рисков;

б) поддерживание репутации стабильного, надежно работающего взаимного фонда на фондовом рынке Украины;

в) достижение положительного социального эффекта в результате осуществляемой деятельности.

2.2. Предметом инвестиционной деятельности Фонда является:

а) осуществление деятельности по совместному инвестированию;

б) осуществление коммерческой деятельности с приватизационными бумагами.

2.2.3. Инвестиционная деятельность Фонда преимущественно направлена на инвестирование в следующие области народного хозяйства Украины: металлургическая и химическая промышленность, нефтеперерабатывающий и газодобывающий комплексы, производство стройматериалов и строительство, транспорт и связь, предприятия инфраструктуры торговли и услуг, производство и переработка сельскохозяйственной продукции, машиностроение, научно-исследовательские институты и конструкторские бюро; а также иные приоритетные области экономики Украины, отвечающие критериям высокой рентабельности, наличия экспортного потенциала, минимальной зависимости от поставщиков потребляемого сырья или комплектующих материалов, конкурентоспособности производимой продукции, обеспеченности квалифицированными трудовыми ресурсами, а также другими положительными критериями.

2.3. Порядок продажи и обращения инвестиционных сертификатов

2.3.1. Инвестиционные сертификаты распространяются путем открытой продажи за денежные средства и приватизационные бумаги. Лицо становится участником Фонда с момента поступления средств на баланс Фонда и занесения его в реестр участников. На момент начала размещения инвестиционные сертификаты выпускаются в безналичной форме. Участнику Фонда выдается сертификат или свидетельство на суммарную стоимость инвестиционных сертификатов. В дальнейшем инвестиционные сертификаты могут быть выпущены в наличной форме на предъявителя, инвестиционные сертификаты подлежат свободному обращению на всей территории Украины.

2.3.2. Собственники приватизационных бумаг обслуживаются Фондом со следующими ограничениями:

а) инвестиционные сертификаты подлежат выкупу не ранее истечения срока использования приватизационных бумаг;

б) участникам Фонда — собственникам инвестиционных сертификатов не гарантируется фиксированный размер дивидендов.

2.4. Место, сроки и порядок выплаты дивидендов

2.4.1. Место выплаты дивидендов: г. Харьков, ул. О. Яроша, 18 «А».

2.4.2. Дивиденды начисляются только на оплаченные инвестиционные сертификаты. По неразмещенным инвестиционным сертификатам дивиденды не начисляются. Выплата дивидендов производится не реже одного раза в год при наличии прибыли по результатам деятельности Фонда по решению Общего собрания учредителей компании. Размер дивидендов определяется в расчете на один инвестиционный сертификат без вычета налогов. Дивиденды могут выплачиваться наличными, либо по перечислению на счета, указанные участниками, либо почтовым переводом по месту жительства участников.

2.4.3. Срок выплаты дивидендов — в течение марта месяца года, следующего за отчетным.

2.4.4. По желанию участников средства, предназначенные для выплаты дивидендов, могут быть реинвестированы в инвестиционные сертификаты в порядке, установленном соответствующими органами Компании.

2.5. Обязательства по выкупу инвестиционных сертификатов и последствия их невыполнения.

2.5.1. Инвестиционные сертификаты могут выкупаться Фондом не ранее окончания срока использования приватизационных бумаг.

2.5.2. Фонд осуществляет расчеты по инвестиционным сертификатам после окончания срока деятельности Фонда по стоимости чистых активов. При недостаточности средств Фонда для выкупа инвестиционных сертификатов по номинальной стоимости, разница участникам покрывается за счет средств учредителя.

2.6. Индексация приватизационных бумаг

Приватизационные бумаги, находящиеся в собственности Фонда, подлежат индексации в случае проведения индексации приватизационных бумаг в установленном законодательством порядке.

2.7. Требования относительно создания каких-либо специальных или резервных фондов.

Фонду запрещается создание каких-либо специальных, резервных и других фондов.

3. Данные об эмиссии инвестиционных сертификатов

3.1. Компания выпускает инвестиционные сертфикаты в количестве 225 000 (двести двадцать пять тысяч) штук номинальной стоимостью каждого 1000000 (один миллион) крб. на общую сумму 225 000 000 000 (двести двадцать пять миллиардов) крб.

Вид инвестиционных сертификатов — на предъявителя.

Форма выпуска инвестиционных сертификатов безналичная, собственнику инвестиционных сертификатов выдается сертификат или свидетельство на общее количество имеющихся у него инвестиционных сертификатов.

3.2. Дата начала эмиссии 15 ноября 1995 г.

3.3 Запланированный курс продажи одного инвестиционного сертификата составляет 1000000 крб.

3.4. К продаже предлагается 224990 (двести двадцать четыре тысячи девятьсот девяносто) инвестиционных сертификатов общей номинальной стоимостью 224990000000 (двести двадцать четыре миллиарда девятьсот девяносто миллионов) карбованцев.

3.5. Ограничений на приобретение инвестиционных сертификатов одним инвестором или отдельными юридическими лицами не имеется.

4. Перечень и результаты предыдущих эмиссий ценных бумаг, а также распределение ценных бумаг по видам

4.1. Первый выпуск акций Компании зарегистрирован финансовым управлением Харьковского облисполкома, свидетельство за № 193/1/95 от 15.09.1995г.

Было выпущено 15000 (пятнадцать тысяч) простых именных акций номинальной стоимостью 1000000 (один миллион) крб. каждая на общую сумму 15000000000 (пятнадцать миллиардов) крб.

Все акции оплачены полностью.

5.1. Учредителями Компании являются восемь физических лиц.

6. Органы управления

6.1. Органами управления Компании являются: общее собрание акционеров, президент, правление общества, ревизионная комиссия.

7. Сведения об инвестиционном управляющем взаимного фонда

7.1. Полное наименование: акционерное общество закрытого типа инвестиционная компания «Евроинвест».

Местонахождение: 310180, г. Харьков, ул. О. Яроша, 18 «А».

Зарегистрировано 15.09.1995 г. исполкомом Харьковского городского Совета народных депутатов г. Харькова, распоряжение № 1247.

7.2. Банковские реквизиты: р/с 7467140 в АВУББ «Грант», г. Харьков, МФО 351607.

8. Сведения о депозитарии инвестиционного фонда

8.1. Полное наименование: инновационно-коммерческий НПК-Банк.

Местонахождение: г. Харьков, проспект Ленина, 60 «А».

Зарегистрирован: Национальным банком Украины 29.10.1991 г., регистрационный № 60.

8.2. Банковские реквизиты: корреспондентский счет № 700161989 в ОПЕРУ ХОУ НБУ, МФО 351588.

9. Права владельцев инвестиционных сертификатов

9.1. Владельцы инвестиционных сертификатов имеют право на получение дохода в виде дивиденда, но не имеют права принимать участие в управлении Фондом.

9.2. В случае ликвидации Фонда владельцы инвестиционных сертификатов после удовлетворения требований кредиторов имеют право на получение средств, полученных от реализации имущества Фонда на аукционе пропорционально имеющимся у них в собственности инвестиционных сертфикатов Фонда.

9.3. Владельцы инвестиционных сертификатов могут свободно продавать, менять, дарить и отчуждать другими способами принадлежащие им инвестиционные сертификаты, но с обязательным учетом условия, что Фонд не берет обязательств по выкупу инвестиционных сертификатов согласно требованиям Инвестиционной декларации.

10. Сведения об аудиторе Фонда

10.1. Полное наименование: Аудиторская фирма «Ставр»

Местонахождение: Харьковская область, Харьковский район, п. Рогань, ул.1 Мая, 1. Лицензия на право ведения аудиторской деятельности № 127 выдана Аудиторской палатой Украины 14.04.1994 г.

Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів

українсько-литовського підприємства

«Закритий інвестиційний фонд «Фортуна-Інвест»

I. Відомості про інвестиційний фонд

Повне найменування інвестиційного фонду: спільне українсько-литовське підприємство у формі закритого акціонерного товариства «Закритий інвестиційний фонд «Фортуна-Інвест».

Скорочене найменування: «Закритий інвестиційний фонд «Фортуна-Інвест».

Організаційно-правова форма інвестиційного фонду: акціонерне товариство закритого типу, юридична особа за законодавством України.

Тип фонду: закритий.

II. Інвестиційна декларація інвестиційного фонду

1. Найменування фонду: «Закритий інвестиційний фонд «Фортуна-Інвест».

2. Місце розміщення Фонду: м. Київ, вул. М. Раскової, 15.

3. Статутний фонд: 2 550 000 000 (два мільярди п'ятсот п'ятдесят мільйонів) карбованців.

4. Цілі інвестиційної діяльності:

прискорення обертання фінансових ресурсів, більш повне насичення ринку інвестиційних та фінансових послуг;

вкладення коштів у високоприбуткові проекти на фінансовому ринку.

5. Предмет інвестиційної діяльності:

виняткова діяльність у галузі спільного інвестування шляхом випуску інвестиційних сертифікатів та проведення комерційної діяльності з цінними паперами.

6. Основні напрями діяльності:

випуск інвестиційних сертифікатів від свого імені та за свій рахунок;

акумулювання та розміщення приватизаційних паперів;

інвестування ресурсів у цінні папери інших емітентів;

інвестування ресурсів в об'єкти приватизації.

7. Порядок продажу інвестиційних сертифікатів:

інвестиційні сертифікати закритого інвестиційного фонду реалізують за кошти учасників та приватизаційні папери.

8. Обмеження в інвестиційній діяльності:

Фонд не має права:

випускати облігації та векселі;

мати у своїх активах більш як 10 відсотків цінних паперів одного емітента, крім випадку, коли Фонд тримає у своїх активах до 25 відсотків цінних паперів одного емітента за умови їх придбання за приватизаційні папери;

інвестування понад 5 відсотків своїх активів у цінні папери одного емітента, крім інвестування в облігації внутрішніх державних позик, казначейські зобов'язання держави та інші цінні папери, одержання доходів за якими гарантовано урядом України;

тримати в цінних паперах менш як 70 відсотків активів Фонду;

купувати інвестиційні сертифікати іншого інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії;

займатися представницькою діяльністю з приватизаційними паперами;

брати банківський кредит;

здійснювати інвестиції в цінні папери, емітентом яких є афілійована особа Фонду;

видавати майнові гарантії, забезпечені майном Фонду, для третіх осіб, укладати договори застави;

придбавати цінні папери повних та командитних товариств.

9. Дані про емісію інвестиційних сертифікатів:

інвестиційні сертифікати Фонду випускаються для продажу та обміну на приватизаційні папери на загальну суму 38 250 000 000 (тридцять вісім мільярдів двісті п'ятдесят мільйонів) карбованців.

Іменних інвестиційних сертифікатів немає.

Інвестиційні сертифікати на пред'явника у кількості 382 500 шт.

Номінальна вартість одного інвестиційного сертифіката введення національної валюти — 100 000 (сто тисяч) крб.

Учасникам Фонду можуть бути видані свідоцтва на загальну вартість придбаних інвестиційних сертифікатів.

10. Зобов'язання щодо викупу інвестиційних сертифікатів, наслідки невиконання цих зобов'язань.

Інвестиційні сертифікати підлягають вільному перепродажу. Фонд здійснює випуск інвестиційних сертифікатів без взяття зобов'язань про їх викуп. У разі коли вартість майна під час ліквідації Фонду на один інвестиційний сертифікат нижча за його номінальну вартість, різницю учасникам покривають за рахунок коштів засновників.

11. Комісійні, винагороди та витрати, що можуть бути сплачені за рахунок коштів інвестиційного фонду:

інвестиційному керуючому винагорода не більш як 5 відсотків середньорічної вартості чистих активів Фонду, або 10 відсотків, якщо активи інвестиційного фонду більш як на 50 відсотків сформовано за рахунок приватизаційних паперів;

реклама, інформація в засобах масової інформації;

випуск інвестиційних сертифікатів, витрати з їх продажу;

витрати за договором з депозитарієм, аудитором та інше.

12. Місце, термін та порядок виплати дивідендів.

Учасникам Фонду не гарантовано фіксований розмір дивідендів.

Фактичний розмір дивідендів, отриманий від результатів діяльності Фонду, сплачуватимуть один раз на рік, починаючи з 1 лютого кожного року, в касах Фонду.

13. Застереження щодо створення будь-яких спеціальних резервних фондів.

Спеціальні та резервні фонди в інвестиційному Фонді не створюються.

III. Дані про емісію інвестиційних сертифікатів інвестиційного фонду

Сума випуску (емісії) інвестиційних сертифікатів 38 250 000 000 (тридцять вісім мільярдів двісті п'ятдесят мільйонів) крб., у тому числі:

іменних — немає;

на пред'явника — 382 500 (триста вісімдесят дві тисячі п'ятсот) шт. рівної номінальної вартості по 100 000 (сто тисяч) карбованців кожен на суму 38 250 000 000 (тридцять вісім мільярдів двісті п'ятдесят мільйонів) карбованців.

День початку продажу: два тижні після публікації.

Запланований курс одного інвестиційного сертифіката на початок продажу і протягом місяця за власні кошти — 120 000 крб., за приватизаційні папери — 105 000 крб.

Максимальна кількість інвестиційних сертифікатів, дозволених для придбання одним інвестором, — 30 000 штук.

Обмеження для придбання інвестиційних сертифікатів для окремих категорій юридичних осіб — інвестиційні сертифікати не продають повним та командитним товариствам.

IV. Відомості про засновників інвестиційного фонду

Юридичні особи:

Товариство з обмеженою відповідальністю «Центр інвестицій та нерухомості «Статус», Україна, м. Київ. Частка в статутному фонді — 10 відсотків.

Фізичні особи:

Якавічюс Відмантас, Литовська Республіка, м. Вільнюс, паспорт LG 488288, виданий I паспортним відділенням м. Вільнюса 30.11.1992 р.; частка в статутному фонді — 90 відсотків.

V. Органи управління

Керівник «Закритого інвестиційного фонду «Фортуна-Інвест».

1) Генеральний директор — Дюговський Сергій Анатолійович, паспорт СН 016772, виданий Жовтневим РУГУ МВС України в місті Києві 16 вересня 1995 р.

Посади за останні три роки:

1992 р. — директор департаменту інвестицій акціонерного інвестиційно-страхового товариства «Аист».

1993 р. — директор ООО «Статус».

1994 р. — президент Асоціації ріелтерів України.

Частка в статутному фонді: немає.

VI. Відомості про інвестиційного керуючого

Товариство з обмеженою відповідальністю «Аверс-Інверс».

Місце розміщення: Київ, Проспект 40-річчя Жовтня, 17б.

Державний реєстраційний номер № 0099-6024 Лтд.

Свідоцтво № 5357 від 18.10.1993 р., видане Московською державною адміністрацією, р/р 467820 в КФ АО ЗУКБ, МФО 321897.

Склад засновників:

ТОВ «Аверс Лтд»

Маслюк Ігор Анатолійович

Смаль Андрій Анастасійович

Шмідт Ігор Адольфович.

Дозвіл № 202 Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів.

З іншими інвестиційними компаніями (фондами) угод на інвестиційне управління не укладено.

Частки в статутному фонді емітента немає.

Афілійованих осіб, що перебувають під контролем інвестиційного керуючого, немає.

VII. Відомості про депозитарій

АТ «Градобанк», м. Київ, Кудрявський узвіз, 7, Державна реєстрація № 23 від 09.10.1991 року, ліцензія Мінфіну № 44 від 18.07.1994 р., р/р 960612, МФО 300078.

Склад засновників: Т. О. В. «Тікос» (фірма «Білоцерківсервіс» народного концерну «Бутек»), МП «Вітер», зовнішньоторгіовельне об'єднання «Роксолана», Фірма «Степ», АТ «Республіканський комерційний центр «Інкомак», АТ «Фіко», АТ «Альянс-Концерн», «МП «Агроноватор», НТП «Сібікомп», ВТП «Сезон», фірма «УкрБУТЕК», компанія «Ноосфера», науково-виробничий кооператив «Універсал», виробничо-впроваджувальний кооператив «Променергетик», кооператив «Київська Русь», міжгалузевий НТЦ «Темп».

Перелік інвестиційних компаній та фондів, з якими укладено депозитарні договори:

1. Керуючий інвестиційним фондом «Учасникінвест», Т.О.В. «Бета».

2. Керуючий інвестиційним фондом «Відродження Подолу», Т.О.В. «Консалтинг-інвест».

3. Акціонерна інвестиційна компанія «Егіда».

4. Керуючий інвестиційним фондом «РІО-Інвест», Т.О.В. «Консалтинг-інвест».

5. ЗАТ «Інвестиційна компанія «Нафта».

6. ЗАТ «Інвестиційна компанія «Надра».

7. ЗАТ «Інвестиційна компанія «Енергія»;

8. Керуючий інвестиційним фондом «Надія «Крим», Т. О. В. «Україна-трейдінг».

VIII. Права власників інвестиційних сертифікатів

Кожний інвестиційний сертифікат надає власникові право на отримання дивідендів, а також отримання відповідної частки майна Фонду у разі його ліквідації.

У разі, коли вартість майна в розрахунку на один інвестиційний сертифікат нижча за його номінальну вартість, різницю учасникам покривають за рахунок коштів засновників.

Власники мають право вільного перепродажу інвестиційних сертифікатів.

IX. Відомості про аудитора інвестиційного фонду

ООО «Баланс Аудит Лтд», м. Дніпропетровськ, вул. Миронова, 15/229;

р/р 1467892 в Дніпропетровській облдирекції АППБ «Аваль», МФО 305653, код 20197074.

Ліцензія № 26 , видана рішенням Аудиторської палати України 3 березня 1994 року. Директор — Савченко Алла Іванівна.

Наш телефон/факс 224-31-59.

Информация о первом выпуске инвестиционных сертификатов

акционерного общества закрытого типа

инвестиционная компания «Слобідська»

1. Сведения об инвестиционной компании

1.1. Полное наименование инвестиционной компании: акционерное общество закрытого типа инвестиционная компания «Слобідська».

Сокращенное наименование АО ИК «Слобідська».

Организационно-правовая форма: закрытое акционерное общество, форма собственности — коллективная.

Тип взаимного фонда инвестиционной компании: закрытый взаимный фонд.

2. Инвестиционная декларация взаимного фонда

2.1. Общие положения

2.1.1. Наименование: филиал акционерного общества инвестиционной компании «Слобідська» взаимный фонд «Перший Слобідський».

2.1.2. Вид: закрытый взаимный фонд.

2.1.3. Адрес: Украина, 310180, г. Харьков, ул. О. Яроша, 18 «А».

2.1.4. Срок деятельности Фонда 25 лет.

2.2. Предмет, цели и основные направления инвестиционной деятельности Фонда

2.2.1. Цели деятельности Фонда:

а) обеспечение прироста и доходности производимых инвестиций с обязательным учетом условий распределения рисков;

б) поддерживание репутации стабильного, надежно работающего взаимного фонда на фондовом рынке Украины;

в) достижение положительного социального эффекта в результате осуществляемой деятельности.

2.2.2. Предметом инвестиционной деятельности Фонда является:

а) осуществление деятельности по совместному инвестированию;

б) осуществление коммерческой деятельности с приватизационными бумагами

2.2.3. Инвестиционная деятельность Фонда преимущественно направлена на инвестирование в следующие области народного хозяйства Украины: металлургическая и химическая промышленность, нефтеперерабатывающий и газодобывающий комплексы, производство стройматериалов и строительство, транспорт и связь, предприятия инфраструктуры торговли и услуг; производство и переработка сельскохозяйственной продукции, машиностроение, научно-исследовательские институты и конструкторские бюро; а также иные приоритетные области экономики Украины, отвечающие критериям высокой рентабельности, наличия экспортного потенциала, минимальной зависимости от поставщиков потребляемого сырья или комплектующих материалов, конкурентоспособности производимой продукции, обеспеченности квалифицированными трудовыми ресурсами, а также другими положительными критериями.

2.3. Порядок продажи и обращения инвестиционных сертификатов

2.3.1. Инвестиционные сертификаты распространяются путем открытой продажи за денежные средства и приватизационные бумаги. Лицо становится участником Фонда с момента поступления средств на баланс Фонда и занесения его в реестр участников. На момент начала размещения инвестиционные сертификаты выпускаются в безналичной форме. Участнику Фонда выдается сертификат или свидетельство на суммарную стоимость инвестиционных сертификатов. В дальнейшем инвестиционные сертификаты могут быть выпущены в наличной форме на предъявителя. Инвестиционные сертификаты подлежат свободному обращению на всей территории Украины.

2.3.2. Собственники приватизационных бумаг обслуживаются Фондом со следующими ограничениями:

а) инвестиционные сертификаты подлежат выкупу не ранее истечения срока использования приватизационных бумаг;

б) участникам Фонда — собственникам инвестиционных сертификатов не гарантируется фиксированный размер дивидендов.

2.4. Место, сроки и порядок выплаты дивидендов.

2.4.1. Место выплаты дивидендов: г. Харьков, ул. О. Яроша,18 «А».

2.4.2. Дивиденды начисляются только на оплаченные инвестиционые сертификаты. По неразмещенным инвестиционным сертификатам дивиденды не начисляются. Выплата дивидендов производится не реже одного раза в год при наличии прибыли по результатам деятельности Фонда по решению общего собрания учредителей Компании. Размер дивидендов определяется в расчете на один инвестиционный сертификат без вычета налогов. Дивиденды могут выплачиваться наличными, либо по перечислению на счета, указанные участниками, либо почтовым переводом по месту жительства участников.

2.4.3. Срок выплаты дивидендов — в течение марта месяца года, следующего за отчетным.

2.4.4. По желанию участников средства, предназначенные для выплаты дивидендов, могут быть реинвестированы в инвестиционные сертификаты в порядке, установленном соответствующими органами Компании.

2.5. Обязательства по выкупу инвестиционных сертификатов и последствия их невыполнения

2.5.1. Инвестиционные сертификаты могут выкупаться Фондом не ранее окончания срока использования приватизационных бумаг.

2.5.2. Фонд осуществляет расчеты по инвестиционным сертификатам после окончания срока деятельности Фонда по стоимости чистых активов. При недостаточности средств Фонда для выкупа инвестиционных сертификатов по номинальной стоимости, разница участникам покрывается за счет средств учредителя.

2.6. Индексация приватизационных бумаг

Приватизационные бумаги, находящиеся в собственности Фонда, подлежат индексации в случае проведения индексации приватизационных бумаг в установленном законодательством порядке.

2.7. Требования относительно создания каких-либо специальных или резервных фондов.

Фонду запрещается создание каких-либо специальных резервных и других фондов.

3. Данные об эмиссии инвестиционных сертификатов

3.1. Компания выпускает инвестиционные сертификаты в количестве 45000 (сорок пять тысяч) штук номинальной стоимостью каждого 1000000 (один миллион) крб. на общую сумму 45 000000000 (сорок пять миллиардов) крб.

Вид инвестиционных сертификатов — на предъявителя.

Форма выпуска инвестиционных сертификатов безналичная, собственнику инвестиционных сертификатов выдается сертификат или свидетельство на общее количество имеющихся у него инвестиционных сертификатов.

3.2. Дата начала эмиссии 15 ноября 1995 г.

3.3. Запланированный курс продажи одного инвестиционного сертификата составляет 1000000 крб.

3.4. К продаже предлагается 44990 (сорок четыре тысячи девятьсот девяносто) инвестиционных сертификатов общей номинальной стоимостью 44990000000 (сорок четыре миллиарда девятьсот девяносто миллионов) карбованцев.

3.5. Ограничений на приобретение инвестиционных сертификатов одним инвестором или отдельными юридическими лицами не имеется.

4. Перечень и результаты предыдущих эмиссий ценных бумаг, а также распределение ценных бумаг по видам

4.1. Первый выпуск акций Компании зарегистрирован финансовым управлением Харьковского облисполкома, свидетельство за № 194/1/95 от 15.09.1995 г.

Было выпущено 3000 (три тысячи) простых именных акций номинальной стоимостью 1000000 (один миллион) крб. каждая на общую сумму 3000000000 (три миллиарда) крб.

Все акции оплачены полностью.

5. Сведения об учредителях

5.1. Учредителями Компании являются восемь физических лиц.

6. Органы управления

6.1. Органами управления Компании являются: общее собрание акционеров, президент, правление общества, ревизионная комиссия.

7. Сведения об инвестиционном управляющем взаимного фонда

7.1. Полное наименование: акционерное общество закрытого типа инвестиционная компания «Слобідська».

Местонахождение: 310180, г. Харьков, ул. О. Яроша, 18«А».

Зарегистрировано 15.09.95 г. исполкомом Харьковского городского Совета народных депутатов: г. Харьков, распоряжение № 1247.

7.2. Банковские реквизиты: р/с 7467739 в АВУББ «Грант», г. Харьков, МФО 351607.

8. Сведения о депозитарии инвестиционного фонда

8.1. Полное наименование: инновационно-коммерческий НПК-банк

Местонахождение: г. Харьков, проспект Ленина, 60«А».

Зарегистрирован: Национальным банком Украины 29.10.1991 г., регистрационный № 60.

Разрешение Министерства финансов Украины на работу в качестве депозитария инвестиционного фонда и инвестиционной компании № 4 от 19.05.1994 г.

8.2. Банковские реквизиты: корреспондентский счет № 700161989 в ОПЕРУ ХОУ НБУ, МФО 351588.

9. Права владельцев инвестиционных сертификатов

9.1. Владельцы инвестиционных сертификатов имеют право на получение дохода в виде дивиденда, но не имеют права принимать участие в управлении Фондом.

9.2. В случае ликвидации Фонда владельцы инвестиционных сертификатов после удовлетворения требований кредиторов имеют право на получение средств, полученных от реализации имущества Фонда на аукционе пропорционально имеющимся у них в собственности инвестиционных сертификатов Фонда.

9.3. Владельцы инвестиционных сертификатов могут свободно продавать, менять, дарить и отчуждать другими способами принадлежащие им инвестиционные сертификаты, но с обязательным учетом условия: что Фонд не берет обязательств по выкупу инвестиционных сертификатов согласно требованиям инвестиционной декларации.

10. Сведения об аудиторе фонда

10.1. Полное наименование: аудиторская фирма «Ставр».

Местонахождение: Харьковская область, Харьковский район, п. Рогань, ул. 1 Мая, 1. Лицензия на право ведения аудиторской деятельности № 127, выдана Аудиторской палатой Украины 14.04.1994 г.

ВІКТОР ТИХОНОВ: «Симпатій до українського хокею не приховую»

ПЕРЕД матчем чемпіонату МХЛ між київським «Соколом» і московським клубом ЦСКА у затишному кафе Палацу спорту на запитання журналістів відповідав видатний тренер Віктор Васильович Тихонов. Присутні щиро дякували йому за те, що в травні, коли вирішувалося питання, бути чи не бути київському «Соколові» в МХЛ, він сказав вагоме слово на підтримку киян. З паном Тихоновим мав розмову й наш оглядач.

—Знаєте, «Сокіл» завжди був на висоті. Хокей в Україні кілька років тому досяг неабияких вершин. Мені було особливо приємно, бо ніколи не приховую симпатій до українського хокею. Життя, всупереч прогнозам скептиків, показало, що цей вид спорту на ваших теренах цілком природний. Тут величезна заслуга багатьох людей, які протягом трьох десятиріч не шкодували живота заради справи. І буде прикро, якщо її буде занедбано. Україну ж сьогодні прославляють хокеїсти світового рівня. Скажімо, такі, як Христич, Житник та інші.

Однак, на жаль, є чимало людей, які не бажають, щоб іноземні клуби виступали разом з російськими. Хочуть бачити МХЛ виключно російською лігою. Я завжди боротимусь проти цього. Адже вважаю, що таке відокремлення ніякої користі не принесе.

Отже, шановні прихильники хокею в Україні, звертаюся до вас із закликом: зробіть усе, щоб зберегти надбане і не дати розпастися цьому чудовому видові спорту у вашій країні. Повірте, що відроджувати зруйноване дуже важко. Он у Латвії фактично припинила існування команда «Пардаугава». Прийде момент, коли там знову забажають розвивати хокей, але час буде втрачено. Отож, не повторюйте чужих помилок.

—Ви сказали, що в Росії є багато сил, які хотіли б здихатися «Сокола». Але водночас у Москві та інших російських містах залюбки приймають до своїх клубів вихованців київських, харківських, сіверськодонецьких, донецьких шкіл. Хіба це справедливо?

—Те, як я ставлюсь до «Сокола», гадаю, сказав переконливо. Стосовно еміграції хокеїстів. Мені ця ситуація до болю знайома. Адже ось уже кілька років мені доводиться готувати до кожного сезону практично нову команду. Щоразу за океан вилітають великі групи хокеїстів із ЦСКА. І нічого тут не вдієш. Економічні умови сьогодні для наших спортсменів вирішальні. Подібне відбувається і в «Соколі». Налагодяться умови в Києві — припиниться й відплив найкращих хокейних сил. Добре, що до вас ще повертаються досвідчені хокеїсти, як-от: Шундров, Степанищев, Юлдашев, Земченко, Доніка. Як на мене, це хороший симптом.

Он у вашому блискучому футболі, яким захоплювався завжди, з'являються поступово сильні в економічному відношенні клуби, і це одразу позначилося на процесі від'їзду за кордон найкращих футболістів. З хорошою зарплатою краще жити вдома. Мені було дуже радісно дивитися на заповнені вщерть трибуни Республіканського стадіону в Києві, коли «Динамо» в розіграші Ліги чемпіонів приймало грецький «Панатінаїкос».

—А чим усе це закінчилося...

—Я розстроївся, довідавшись із преси про рішення УЄФА. Не відаю про справжні деталі тієї сумної історії, але, гадаю, не слід опускати руки. Треба боротися за справедливість до кінця.

—Вікторе Васильовичу, і ваш клуб має певний клопіт. Розкажіть, будь ласка, що то за ситуація з Олексієм Яшиним, який вирішив повернутися з-за океану до ЦСКА?

—У нас із НХЛ виходить якийсь однобічний рух. Північноамериканські діячі хокею що хочуть, те й роблять. Купують у Росії за копійки юнаків, а у себе продають за кругленькі суми. Спокушають навіть військовослужбовців. Що особливо обурює. Ми постійно у програші. До речі, ще не отримали ані цента за 21 гравця, які останнім часом переїхали до США і Канади. Проти нас усе робиться з позиції сили.

Тепер конкретно про Яшина. Я, якщо відверто, у бійку не поліз би. Але вже сил забракло терпіти всі ці неподобства. Олексій виступав у клубі «Торонтські сенатори», був прем'єром у команді. Перед цим сезоном мали переглянути його контракт у бік підвищення суми. Але почалися якісь дива. З ним навіть розмовляти відмовилися. Гравці набагато нижчого класу дістали надбавку у зарплаті. Зрозуміло, що це боляче вдарило по самолюбству Яшина. От і попросився він до нас.

14 листопада має відбутися зустріч керівників НХЛ, ІІХФ, Федерації хокею Росії, де слухатимуть питання про «перебіжчика». А «вирок» буде оголошено наступного дня. Нам погрожують санкціями.

—А який вихід із ситуації?

—Вирішили не чекати, доки нам почнуть голови стинати. Адвокати Яшина і клубу ЦСКА подали позов до суду на НХЛ. До речі, ми вже виграли подібний процес два роки тому в клубу «Ванкувер» у справі Павла Буре. І ще одне. Настав час переглянути систему контрактів наших гравців, які вирушають за океан. Надто ці угоди недосконалі. Нехай пани з НХЛ зрозуміють, що ми їм не хлопчики для биття. Ідеальний варіант: консолідація сил спершу в МХЛ. Нас, переконаний, підтримають федерації Чехії, Словаччини, Фінляндії. Мав розмову з Володимиром Юрзіновим. Так він розповів, що фінські хокейні кола дуже обурені самоправством функціонерів НХЛ. Фінни готові діяти єдиним фронтом проти утисків і зловживань. Та й шведи, здається, трохи охололи вже від чемпіонської ейфорії і теж починають дивитися на речі реально...

Розмову провів
Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: Віктор Тихонов.

Фото Миколи БОЧКА.

Золоті запливи ветеранів

В ІТАЛІЙСЬКОМУ місті Річчоне пройшов черговий чемпіонат Європи з плавання і стрибків у воду категорії «Мастерс», на якому ветерани українського спорту, за традицією, перебували на провідних ролях.

До нашої редакції завітав працівник апарату Верховної Ради України, майстер спорту Євген Пронін, який удостоєний золотої чемпіонської медалі саме на тих цікавих і дуже потрібних змаганнях.

Євгенові Євгеновичу — 38 років. Плаванню він віддав більшість із них. Захопився цим чудовим видом спорту у рідному Донецьку ще хлопчиком. Доплавався до майстра спорту, призера Спартакіади України. Навчаючись у КІБІ, і там не розлучався з водною доріжкою. І тепер чотири рази на тиждень тренується. До речі, і його сини серйозно займаються плаванням.

Але повернімося до Італії. Про те, як проходив чемпіонат, розповідає наш гість:

—До Річчоне ми вирушили на автобусі, захопивши з собою ще й збірні Москви та Новосибірська. У російських колег були проблеми з транспортом. Тому ми й виявили спортивну солідарність. Гуртом було веселіше і легше долати виснажливий шлях через півЄвропи. У складі збірної України було 16 спортсменів, які представляли Київ, Харків, Житомир, Запоріжжя та Львів. Майже всі — відомі у минулому атлети, «збірники» Союзу.

—І хто ж серед них найтитулованіший?

—Зрозуміло, олімпійський чемпіон Сергій Фесенко. До речі, він зібрав найбільший урожай і на доріжках 50-метрового басейну в Річчоне, здобувши «золото» на дистанціях 200 метрів комплексним плаванням, 100 метрів дельфіном і в естафеті 4 х 50 метрів вільним стилем. Окрім Сергія в цій золотій естафеті пливли ще кияни Едуард Петров, я та львів'янин Олександр Кулик.

Скажу вам, що і наша поїздка, і все з нею пов'язане — величезна заслуга саме Сергія Фесенка. Гадаю, такі змагання просто необхідні. Адже вони не тільки популяризують здоровий спосіб життя, а й прославляють нашу молоду країну. Медалі ветеранів — найкраща реклама для України.

—Які ваші подальші плани?

—Ми продовжуємо тренування. Збираємося виступити наступного червня на чемпіонаті світу, який прийматиме англійське місто Шеффілд. Чемпіони і призери європейських змагань дістали персональні запрошення до Англії.

Іван ОЗЕРЧУК.

На знімку: чемпіон Європи з плавання категорії «Мастерс» киянин Євген Пронін.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Мотивацій ще не вичерпано

На цьому знімку, зробленому в березні нинішнього року на Республіканському стадіоні в Києві, — головний тренер національної збірної Італії з футболу Арріго Саккі. Настрій у цього пана, як бачимо, price чудовий. Ще б пак, «Скуадра адзурра» здобула перемогу над збірною України — 2:0 і зробила тоді твердий крок у бік Англії, де наступного року пройде фінальна частина чемпіонату Європи.

За час, що минув з того дня, питання про делегатів на фінал від четвертої відбіркової групи майже вирішилося. Мало хто сумнівається, що до Туманного Альбіону наступного літа вирушать хорвати й підопічні Арріго Саккі.

У зв'язку з цим сьогоднішній матч Італія—Україна, який відбудеться в місті Барі, має, на перший погляд, формальний характер. Але то лише на перший погляд. Господарі поля, як істинні професіонали, і не посміють навіть подумати про поблажливі настрої. Їх тоді не зрозуміють численні прихильники, повагу яких футболісти й тренери «Скуадри адзурри» особливо цінують.

Є мотивації, зрозуміло, і в українського колективу. Попереше, в нього ще залишилися теоретичні шанси на підсумкове третє місце. І взагалі, успішний виступ у зустрічі з таким іменитим суперником значно підвищить наш авторитет, який дуже згодиться в майбутньому. Адже незабаром розпочнеться черговий відбірковий цикл чемпіонату світу. Тому розпочинати ці змагання, погодьтеся, ліпше із доброю репутацією.

Отож, настроюйтеся сьогодні на італійську телехвилю — і вам гарантоване цікаве футбольне видовище.

До Італії наша команда вирушила в такому складі: воротарі — Суслов (Чорноморець, Одеса) і Шутков (Шахтар, Донецьк); польові гравці — Калитвинцев, Лужний, Бежевар, Похлебаєв, Шматоваленко (Динамо, Київ), Гусин (ЦСКА-Борисфен, Київ), Шаран, Паляниця, Полунін, Скрипник, Євтушок, Горілий, Нагорняк (Дніпро, Дніпропетровськ), Гусейнов (Чорноморець), Орбу, Попов (Шахтар, Донецьк).

А поки що турнірна таблиця в 4-й відбірковій групі має такий вигляд:

	В	Н	П	М	О
Хорватія	6	2	1	20—4	20
Італія	5	2	1	13—5	17
Литва	5	1	3	13—8	16
Україна	4	1	4	10—12	13
Словенія	3	2	4	12—11	11
Естонія	0	0	10	3—31	0

Догравання обіцяють інтригу

Минулої неділі офіційно фінішувало перше коло чемпіонату країни з футболу. Але залишилося чимало незіграних матчів. І своєрідний лідер тут «Чорноморець», у якого чотири, висловлюючись мовою шахістів, відкладені партії.

Як повідомив нашу редакцію наставник одеситів Леонід Буряк, графік матчів його підопічних такий: **16 листопада** —«Шахтар» — «Чорноморець», **20 листопада** —«Чорноморець» — «Металург», **24 листопада** — «Прикарпаття» — «Чорноморець», **28 листопада** — «Чорноморець» — «Нива» (Тернопіль).

Теоретично одеський клуб, який має на сьогоднішній день 28 очок, може випередити в боротьбі за звання осіннього чемпіона київське «Динамо» (39 очок). Але для цього, по-перше, необхідно виграти ті чотири поєдинки. Втім, усе може вирішитися значно раніше. Адже динамівцям варто виграти 16 травня пропущений матч у Тернополі, і вони — недосяжні.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 366903.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311213

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.